СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LI. Ч. 82. Джерзі Сіти, Н. Дж., четвер, 29-го квітня 1943. No. 82. Jersey City, N. J., Thursday, April 29, 1943. VOL. LI.

ТРИ ЦЕНТИ [illegible] ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ЛУЇС КИДАЄ ВИЗОВ РАДІ ВОЄННОЇ ПРАЦІ Й ЗАПОВІДАЄ МАЙНЕРСЬКИЙ СТРАЙК

НЮ ЙОРК. — Джан Л. Луїс заявив газетярам, що зогляду на те, що умова між майнерською юнією і власниками та управителями вугільних копалень вигасла, а нова не зістала заключена, в пятницю о півночі буде припинена робота в майнах мягкого вугля. А це означає, що в суботу 1. травня вийде на страйк 450,000 майнерів в копальнях, що обіймають північну та полудневу Апалякійську Округу. До цього треба ще додати, що в той самий час вигасає умова теж і з власниками копалень твердого вугля. Та ця справа є ще переговорювана, коли щодо мягкого вугля є вона в руках Ради Воєнної Продукції, до якої звернулись власники копалень. Саме те озлобило дуже Джана Л. Луїса, голову Юнайтед Майн Воркерс, бо він каже, що власники були обовязані далі пертрактувати з юнією, а не вдаватись до Ради Воєнної Продукції. Ухвала, щоби припинити роботу з днем 1. травня запала в Ню Йорку одноголосно на нарадах 300 делегатів т. зв. майнерського „інтернешенел палісі коміті". Ухвала іде в розріз з політикою уряду. Комітет рішив вислати письмо до Френсис Перкінс, секретарки праці, в якому взивається її, щоб наказала власникам майн вертати з Вашингтону до Ню Йорку і переговорювати просто з майнерською юнією, а не з Радою Воєнної Продукції.

Р. В. П. ЗАЖДЕ, АЖ ВИБУХНЕ СТРАЙК.

ВАШИНГТОН. — Покищо не знати, що зробить Рада Воєнної Продукції на випадок, як майнери послухають Джана Л. Луїса і вийдуть на страйк. Кажуть, що треба надіятись гострих мір. Мабуть буде так, що заждуть до суботи, чи страйк дійсно вибухне, а потім ціла справа буде відіслана до президента Рузвелта, що має спеціяльні права рішати, що треба в таких випадках робити. Наразі, як доносять, замкнено біля 50 майн.

ПРИКАЗ „ДЕРЖИ РЯД" БУДЕ ОБЛЕКШЕНИЙ.

ВАШИНГТОН. — Рада Воєнної Праці рішила 7 голосами проти 4 звернутись до Джеймса Ф. Бирнеса, Директора Економічної Стабілізації, та просити його ближчого вияснення розпорядку президента в справі замороження праці й платень, що відомий під кличем „Держи ряд!" Проти того, щоби питати про вияснення, заявились представники промислу, що є проти підвишок платень зогляду на загрозу інфляції. В запиті про вияснення іде про те, щоби поробити зміни в деяких округах, де требаб піднести платні, щоби вони таким робом осягнули певне мінімум. А теж іде про те, щоби підносити платні в таких випадках, коли іде про те, щоби нагородити робітника за те, що заслужив собі на таку нагороду.

БЕЗМЯСНІ ДНІ НЕ ПОМАГАЮТЬ.

НЮ ЙОРК. — В Ню Йорку готелі й ресторації завели добровільно вівторок як безмясний день. В деяких ресторанах теж і пятниця є безмясним днем. Та показується, що користь з цього ніяка. Безмясні дні завели в Америці ще тільки такі міста: Лос Енджелес, Сан Франсиско і Нюарк. Вони дійсно придержуються того, що постановили.

ЗАРАДА ПРОТИ ПОВОЄННОГО БЕЗРОБІТТЯ.

ВАШИНГТОН. — „Нешенел Рісорсес Плейнінг Борд" проголосила звіт п. н. „Вортайм Пленінг фор Вор енд Пост-Вор" Ось той звіт Ради, що займається господарськими справами в часі війни і проектами на час по війні, є незвичайно цікавий з того огляду, що передбачає, як виглядатимуть економічні обставини зараз по війні. Отже звіт рахується з періодом, коли треба буде переходити з воєнної господарки на мирову. І на час такого переходу виготовив плян великої федеральної розбудови, що обійматиме цілий край. На ту ціль требаб видати $7,695,000,000. Звіт каже, що Злучені Держави мусять дати приклад, як треба розуміти Чотири Свободи і „нові права людини"; що мають дати їй забезпечення перед безробіттям і нуждою. Усе це треба виконати „згідно з нашою демократичною традицією".

СОВЕТСЬКІ СТУДЕНТИ В КОЛЬОМБІЯ.

НЮ ЙОРК. — Советський уряд вислав шість хлопців і девять дівчат, щоби продовжали свої студії в Америці. Всі вони ходять на науку до Кольомбійського університету. Дуже їх дивували спочатку письменні іспити, бо таких в Советах нема, а є тільки устні. Але тепер уже привикли. Також здивувало їх, що можуть собі вибирати ріжні програми. Але найбільше захопило їх те, що можна в клясі свобідно дискутувати з професорами, чого в Советах нема. Кажуть, що через такі дискусії повстають тісніші звязки між учеником і професором.

Росія не Поступиться Щодо Фінляндії, Тому Нема Виглядів на Успіх Мирового Посередництва

ВАШИНГТОН. — Уряд Злучених Держав докладав і далі докладає усіх зусиль, щоби відтягнути Фінляндію від звязку з державами „Осі" і мати її по перемозі в мирних переговорах по стороні Обєднаних Держав. Тому американський уряд хотів би доконче погодити її з Советами і готов був до посередництва у цьому ділі. Та виглядає так, що нема найменшої надії, щоби таке посередництво мало успіх, бо Совети далі стоять при своїх вимогах щодо тих територій, які хочуть забрати. Знову Фінляндія вважає, що потребує їх для власної охорони перед Росією. Так само Росія стоїть при тому, що вона має дістати Естонію, Латвію, Литву, Басарабію, Західну Україну і Західну Білорусь. Вичисляючи ось ті вимоги вона теж згадує за Карелію, що знову відноситься до Фінляндії.

АЖ ЗА РІК НАША АРМІЯ МАТИМЕ ПОВНЕ ВИЕКВІПУВАННЯ

НЮ ЙОРК. — На нарадах „Чембер оф Комерс оф ди Юнайтед Стейтс", що відбуваються в Ню Йорку в Волдорф Асторія, говорив до 1,200 делегатів ген. Брегон Б. Зомервил, командуючий армейськими силами Злучених Держав. Він заявив, що доперва з кінцем цього року армії Обєднаних Держав матимуть потрібний виеквіпунок, а наша власна армія буде якслід заосмотрена доперва пізно в 1944 році. Ген. Зомервил сказав це на те, щоби приглушити ось ті ріжні поголоски, будьтоби напродуковано вже стільки воєнного знаряддя, що воно лежить купами, а нема його змоги вивезти. Він сказав, що саме є навпаки. Що є кораблі, а нема часто напродукованих воєнних засобів настільки, щоби було їх чим виповнити. А це значить, що треба далі продукувати воєнне знаряддя повною силою.

МОЖУТЬ БУТИ РЕЙДИ І НА НАШІ ПОБЕРЕЖА

ВАШИНГТОН. — Не є виключене, що як японці, так і німці, можуть взятись за таке „самогубство", як налітати наші побережа і пробувати їх бомбардувати. Така можливість є, хоч важко припускати, щоби вороги на таке пускались, знаючи, що це був би тільки „шум", а ніщо інше. А крім того, що є очевидне, ніхто з атакуючих не міг би мати надії на поворот. Це вже самозрозуміле, казав Френк Накс, секретар маринарки.

НАЦІСТИ ОГРАБИЛИ ОКУПОВАНУ НИМИ ЕВРОПУ

ВАШИНГТОН. — Рада Економічної Війни подає, що націстівська влада вивозить до Німеччини річно з занятих німцями европейських країв усякого добра на десятки міліонів долярів. Вона повивозила цілі фабрики, усяке промислове знаряддя, машини, як і робучу сваю, і не тільки матеріяльні добра, як збіже та худобу, але й цілі галерії образів, а навіть меблі. Особливо ограбила вона, як кажуть, Польщу та Чехословаччину, а далі Францію. Навіть ограблено Австрію, що є властиво німецьким краєм.

Заходи Заглаїти Польсько-Російське Непорозуміння

ЛОНДОН. — Британський уряд робить заходи, аби довести до якоїсь злагоди між советським урядом і польським урядом на вигнанні, між котрими офіціяльні звязки тепер зірвані внаслідок російської ноти, що закидає полякам ворожнечу до советського уряду.

Цим заходам помагає правдоподібно й американський уряд. Візиту американського амбасадора Вайнента в британськім заграничнім уряді пояснюють загально як конференцію в справі російсько-польського непорозуміння.

Польський кабінет відбув теж своє засідання під проводом премієра Сікорского. На ньому прочитано телеграму від польського амбасадора в Москві, в котрій цей радить урядови не спішитися з ніякою заявою, бо советський уряд не зриває звязків з польським урядом, а тільки завішує. Звернувшися до російського тексту советської ноти, польські міністри переконалися, що там ужито в тому місці слова „прерывать", тоді як при зірванню звязків певно вжито би слова „порвать".

По засіданню польського кабінету граф Рачиньскі, польський міністер заграничних справ, ще не захотів дати газетярам ніякої заяви, кажучи, що він іде зо Сікорским до британського міністерства заграничних справ на конференцію з Чорчилем і Іденом.

З Москви донесено, що польський амбасадор Ромер ще покищо не виїхав з Москви до Куйбишева, куди він мав виїхати, або поробити остаточні приготовання до виїзду великої польської амбасади зо советського союзу.

Тимчасом офіціяльний часопис „Ізвестія" пише, що жерелом усего клопоту є польські претенсії на Західну Україну, Білу Русь і Литву, а польські комуністи починають уже в Москві пропаганду проти польського уряду в Лондоні, закидуючи йому, що він не представляє польського народу, а тільки останки зненавидженого й війною скомпромітованого польського уряду в Варшаві.

ІТАЛІЙСЬКІ БРАНЦІ В БРИТАНІЇ.—Італійські воєнні плінники в Англії ріжуть ярину, приготовляючи собі обід. Як з їх лиць видно, вони воліють цю роботу, як ролю героїв у військах Ромеля. Чорний хрест, намальований на плащі, це зовнішна відзнака воєнного бранця.

АЛІЯНТИ СТАРАЮТЬСЯ ВІДРІЗАТИ ТУНІС ВІД БІЗЕРТИ

АЛІЯНТСЬКА ГОЛОВНА КВАТИРА В ПІВНІЧНІЙ АФРИЦІ. — Битва в Тунісі розвивається зо страшною силою. Британські й французькі війська наступають на Пон ді Фагс; поступаючи долиною Меджердою, загрожують відрізанням Тунісу від Бізерти. Інші відділи стараються захопити в свою владу дві дороги до Тунісу через Тебурбу й Масіколь.

За понеділок французькі війська на півночі посунулися до точки, положеної шість миль від Гарету (озера) Ачкету. Американці билися на важкому терені Джефни, довкола Джебел (гори) Азаг і захопили Джебел ел Аджред. Далі на полудне вони билися коло Джебел Антра.

Від них на полудне британці пішли на Тебурбу і заняли залізничу стацію Тум і, перейшовши ріку Меджерду, заняли Джебел бу Ауказ. Інші відділи британців дійшли до пункту, що лежить 7 миль на північний схід від Меджез-ел-Баб, а ще інші пішли дорогою до Сіді Медіен.

Британські відділи находилися в понеділок чотири милі від Пон ді Фагс. Недалеко від них находяться теж французькі відділи, котрі стрінулися там зо сильною опозицією. Далі на схід британські відділи поступають на північ здовж побережжя Середземного моря.

У боях велику ролю відограють нові британські повзи, котрі показуються багато кращими від прославлених націстичною пропагандою „Марк VI". Ці повзи вдерлися на 2,000 стіп високу гору Тангуч і з неї били по ворожих лініях. Відзначилися в боях теж французькі кольоніяльні війська.

АЛІЯНТСЬКІ РЕЙДИ ПО ІТАЛІЙСЬКИХ ПОРТАХ І ДУЇЗБУРГУ.

ЛОНДОН. — Літаючі фортеці вдарили в понеділок з Африки по італійському летничому майдані Ґросето, 80 миль на північний захід від Риму, і по Барі, важному італійському порті на південному Адрійському морю. Скинули на них 125 тон вибухових матеріялів. Інші літаки з Мальти й Тунісу зробили рейди на Сицилію й Сардинію.

Тимчасом британські літаки з Лондону доконали сильний рейд на німецьке місто Дуісбурґ, найбільший внутрішний порт Европи. В рейді взяло участь тисяча літаків. Втрачено з них 17.

ІТАЛІЙСЬКА ПРОПАҐАНДА ЗА РЕЙДИ НА АМЕРИКУ.

Німецьке радіо подало вістку, що зараз по надзвичайно сильних рейдах американських літаків на італійські міста в Гітлера зявився італійський генерал Печере в справі починання налетів Осі на Америку. Мовля, тепер прийшов час доповнити субмаринову війну японськими й осевими повітряними рейдами. Було би це виконанням теж сугроти Америки обіцянки Гітлера, що на кожну бомбу, скинену на Німеччину або її союзників, дасться відповідь іншою бомбою.

РОСІЙСЬКИЙ ФРОНТ СПОКІЙНІШИЙ.

ЛОНДОН. — Ширших боєвих операцій на російському фронті в вівторок не було. Тільки російські літаки, полеві гармати й окопні моздірі били по вибраних фортифікаціях, летничих майданах і комунікаційних узлах.

Російські комунікати говорять про свої рейди як про доказ російської переваги в повітрі. Такий бій звели російські літаки з німецькими на Кубані та коло Балаклії.

АМЕРИКА ДАЄ РОСІЇ ВЕЛИКУ ДОПОМОГУ.

ДЕСЬ В ІРАНІ. — Два кореспонденти американської новинкарської спілки „Асосіейтид Прес" переконались, що Америка пересилає через Іран тільки всякого воєнного матеріялу на допомогу Росії, що росіяни цего всего матеріялу не можуть начас пробрати.

Кореспонденти кажуть, що цю руту на Перський залив американці вибрали проти думки російського уряду, котрий волів ближчу дорогу на Мурманськ.

ЩЕ БІЛЬШЕ ФРАНЦУЗЬКИХ ЛІДЕРІВ ПРИСТУПАЄ ДО ГРУПИ ДЕ ГОЛЯ.

ЛОНДОН. — До „Воюючих Французів" приступило ще 5 визначних французів, що втекли недавно з Франції й прибули до Англії. Є між ними: Кеій, бувший міністер харчів; Вієно, соціялістичний посол; генерал Сіфрен, котрого німці прогнали зо становища в Африці як „небезпечний елемент"; Буісон, секретар Робітничої Федерації; і Пуамбеф, урядник Французьких Християнських Робітничих Юній.

До розпорядимости Генерала Жирода в Африці поставився віцеадмірал Еміль Міселіє, під котрого кермою будовано колись фортифікації Бізерти.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and **holidays** by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
на пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
Число з суботи (з англійською частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50
В Джерзі Сиੰті і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

РОСІЙСЬКО-ПОЛЬСЬКЕ ЗІРВАННЯ

Зірвання дипльоматичних зносин між совєтським урядом і польським урядом на вигнанні є подією великої ваги. Приходить вона зовсім несподівано, бо певно навіть „Юнайтид Прес", котра нині доносить з Москви, що це зірвання заповідав виступ московської „Правди" проти польського уряду в Лондоні ще минулого тижня не могла догадуватися цього, читаючи цю статтю, а добачує це аж тепер, коли нібито заповіджена подія скоїлася.

Очевидно, перше питання, яке насувається при читанні вістки, відноситься до найважнішої нині справи: який вплив буде мати ця подія на дальший перебіг війни? Німецька пропаганда не скриває своєї радости з її приводу; хоча цього не каже, але це вона хоче підсунути, що польсько-російське непорозуміння не може не відбитися фатально на аліянтське воювання.

„Ню Йорк Таймс" розглядає ситуацію інакше. Мовляв, Обєднані Держави занадто зацікавлені в цій війні, аби така справа, як непорозуміння між Росією й Польщею могло ослабити війну проти спільного ворога. Це одначе може бути тільки наше бажання, а не дійсна ситуація. Якщоб цій ситуації дозволено далі розвиватися, якби ніхто не взявся її направляти, то вона легко може вирватися з аліянтської контролі й накоїти їм справжнього лиха.

Річ у тому, що російсько-польське непорозуміння не є таке поверховне, як це могло би видаватися при поверховному читанні совєтської ноти. Безпосередною причиною зірвання є щоправда справа масового вбивства польських офіцирів, котре націсти приписують Ґепеу, а котре совєтський уряд приписує Ґестапови. Совєти лютують на польський уряд, що він нібито заняв таке становище, як німці. Хоч як це важке обвинувачення, всеж таки й з нього можна би вийти, якби справа не була звязана з іншою, далеко важнішою справою: питання польсько-російських державних границь, бо власне коло цеї справи назбиралися ті упередження, підозріння, ворожнечі, які остаточно довели польських політиків у Лондоні припускати можливість націстичних закидів, а потім совєтський уряд зривати за це зносини з польським урядом у Лондоні. Через те й аліянти, що певно захочуть полагодити польсько-російський спір новою угодою, будуть заставлені найти якусь вдоволяючу для обох сторін формулу не тільки для смоленської справи, але й для справи польсько-російської границі. Без цього всяка полагода мусить показатися позбавленою тривалої вартости, а полагода граничного спору не так то й легка.

ПЕРЕМОГА – СВЯТОЧНЕ ПОБАЖАННЯ

Мабуть за час цілого існовання „Свободи", себто за цілих 50 років, отсе трапилось перший раз, що не було в ній „офіційних" святочних побажань „веселих і щасливих свят", які є традиційними побажаннями, складаними читачам „Свободи" і членам У. Н. Союзу з нагоди таких свят як Різдво і Великдень.

Чи це сталося так через недогляд, припадково, чи як?

Відповідаючи на це, можемо сказати ось що: Просто так не складалося, щоби дати місце ось таким побажанням. Просто рука так якби відмовляла послуху, коли приходилось ось такі побажання писати на машині. Просто вони ніяк з душі не виходили...

А чому?

Хіба треба на це відповідати? Хібаж було в наших хатах і в наших серцях багато втіхи цього Великодня? І звідкиж вона могла взятись, коли з усіх сторін доходять тільки самі вісти про те, що кров ллється, що людей вішають і мордують, що голод і нужда. А між тими, що проливають кров на різних фронтах і в різних краях, як і між тими, що їх винищують і мордують різні міжнародні ґенґстери, є теж і наші найближчі й найдорожчі. Чиж може бути в таких обставинах справжня радість і веселість? Чи можна комусь в таких часах бажати, щоби він провів свята безжурно, в сміху і веселости?

Та було і в нас таке побажання, яке в часі свят гомоніло по всіх закутках свободолюбного світу. Це — побажання перемоги.

Нюйорський католицький архієпископ Френсис Ж. Спелмен, говорячи про нашу перемогу над самим Божим Гробом в Єрусалимі, пригадував при тому вимогу, звернену в сторону Держав Осі, а яку висловив двома словами: Безумовна здача. Але така, казав він, що не має принести нігде нещастя для „звичайних людей". Але така, що має принести світови тривалий і справедливий мир. Але така, що несе економічне забезпечення пересічної людини. Але така, що оперта на захованню і приняттю принципів Христа.

Ось ту проповідь архієпископа Спелмена, виголошену в Єрусалимі над Божим Гробом, доповнила дуже добре друга проповідь, виголошена на Великдень у його катедрі в Ню Йорку відомим університетським професором, монсіньором, Фултоном Ж. Шіном. Він згадав за двох диктаторів-відступників, що дістали в життю Тайну Хрещення, а тепер стали найбільшими переслідувачами християнства. Не тяжко догадатись, про кого тут мова. Один з них це Гітлер, а другий той, для кого релігія „це опіюм для народу".

Та усіх трьох диктаторів напятнував нюйорський мейор Ля Ґвардія у своїй „радіовій проповіді", виголошеній з нагоди Великодня, в якій зазначив, що це вони є виновниками ось цеї страшної війни.

Отже так є, що всюди був цього Великодня піднесений настрій в тому напрямі, що в нікого не було буквально найменшого сумніву щодо вислідy цеї війни, хочби вона ще була і довга і дуже важка. Та важне й те, що всюди не вдоволялись нашою певною перемогою, але питали себе заразом: А що буде далі? Ось і тому, що це питання стає щораз більш важливим зогляду на наближаючуся нашу перемогу, добре, що попри Гітлера щораз виразніше добачується теж й інші лиха, теж й інші тиранії, що теж мусять бути зліквідовані.

Замітне теж і те, що в Совєтах, де живе в подавляючій більшости нарід християнський, влада та преса що є голосником уряду навіть словом не згадали, що це Великдень, що це Свято Воскресення Того, що дав основу під християнську цивілізацію, яку хочемо спасти. Це теж багатомовне зогляду на ту пропаґанду, що так розхвалює „релігійну свободу" в Совєтах, та що нам передає раз-у-раз похвальні письма, що їх оголошують православні єпископи чи митрополити в Совєтах, в яких славлять Сталіна і повну релігійну свободу.

Добре, що на Великдень піднесливя голоси, що дають надію, що віруючі в Христа опиняться по нашій перемозі в такому світі, що не будуть змушені терпіти за свою віру в Христа і за християнську цивілізацію та не будуть змушені приймати віру націстичну, фашистівську, чи комуністичну. Бо доперва тоді, як таке станеться, буде дійсно радіти весь світ. Ось тоді буде справжній Великдень, коли переможемо ті темні сили, з якими нам наказує боротись наука Христа.

Та щоби таке могло наступити — треба спершу перемогти. Тому треба боротись і далі жертвувати своїм життям і своїми дочасними добрами.

Проф. Микола Чубатий.

ЯКИМ ШЛЯХОМ МОЖЕ ДІЙТИ УКРАЇНСЬКИЙ НАРІД ДО ВЛАСНОЇ ДЕРЖАВИ?

IV.

Мало коли нарід осягав відразу незалежність та соборність.

Історія вчить, що мало коли якийсь нарід відразу добував державну незалежність та соборність. Майже виїмком було повстання передвоєнної Польщі та Чехії й то тільки завдяки американським принципам Вилсона про самоозначення народів. А Польща то таки повстала у зовсім виїмковий спосіб. Бож відомо, що попередна світова війна велася між окупантами польських земель Німеччиною та Австрією з одного боку та Росією та її союзниками з другого боку. І це було майже чудо, якого на початку війни ніхто не передвиджував, що всі три окупанти Польщі Росія, Німеччина та Австрія завалилися і повстала соборна Польща. Такі випадки дуже рідко лучаються, а самі поляки, вступаючи у попередну світову війну, не мали ніякої надії на повстання соборної Польщі. Звичайно до соборности доходили народи ступнево, починаючи від самостійности на частині національної території.

Польські пляни відбудови Польщі перед першою світовою війною.

Поляки чину та боротьби за власну державу, — себто соціялісти з Пілсудскім на чолі, людовці та всі правдиві демократи вступаючи у першу світову війну сподівалися не соборної Польщі, але незалежної польської держави на частині польської території, що її хотіли відібрати від Росії; тому вони стали по стороні Австрії та Німеччини. Відібрання Познанщини від Німеччини та Західної Галичини від Австрії не сподівалися і не могли сподіватися на випадок виграної війни Німеччиною. Це відкладали вони на пізніше як другий ступінь творення соборної Польщі. Пілсудскі безумовно найбільший польський політичний ум та характер серед поляків останних часів, розумів вагу власної держави, хоч би несоборної, для виховання нації та для добуття їй леґітимації державного народу; тому вибирав це перше.

Опортуністи та вороги чинної боротьби за незалежність Польщі, здебільша представники посідаючих заможних кляс, очолювані вшехполяками з Дмовським на чолі, заступали думку, що краще мати тільки автономію, але цілої, соборної Польщі, хочби залежної від Росії. Вони вибирали згуртування всіх польських земель під російською владою з правами автономії, що її полякам обіцяв начальний російський вожд Николай Николаєвич, у проклямації на початку війни проти Австрії та Німеччини. Замітне, що опінія польського народу в подавляючій масі поставилася за концепцією Пілсудского, дарма, що обіцяна польська автономія під царатом була ще раєм для неросійських народів в порівнанні з режімом червоної Росії.

І для партії Пілсудского соборність усіх польських земель була ідеалом, але для здоровля нації, щоби нація не скошлявіла, підняв він боротьбу за самостійність навіть на частині польських земель. Він розумів, що найтрудніше є для нації зачати державне життя, стати державним народом. Для живого державного народу вигляди на сповнення свого ідеалу соборности є куди лекші, ніж для народу без власної держави.

Боротьба італійців за самостійну соборну Італію.

Клясичним взором, як великий нарід приходить до власної соборної держави це італійці. Не говоримо про такі народи як два міліонові народи естонців чи лотишів, бо вони стали державними завдяки праву през. Вилсона про самовизначення народів. Повстання їхньої державности не може бути взором державного відродження великої нації. Італійці теж на початку 19-го століття були поділені поміж кількох займанців. Головним ворогом італійської незалежности була тоді Австрія на півночі та королівство обох Сицилій під династією еспансько-французькою на полудні. Дійсно незалежними італійськими державами було тільки мале королівство Піємонту й Сардинії та папська держава; низка дрібних італійських князівств — це були на ділі сателіти Австрії. Тому теж якийсь час вагалися італійські патріоти вибрати Піємонт чи папську державу, що мали стати ядром соборної Італії.

Молода Італія розпочинає боротьбу за соборну Італію від опанowання своїми впливами одної держави Сардинії та Піємонту, що стає тим зерном гірчичним, з якого мала вирости соборна Італія. В боротьбі з Австрією під дипльоматичним проводом піємонтського міністра Кавура та під проводом революційних лідерів-самостійників Маціні́я та Ґарібальдія королівство Піємонту добуває один кусок італійської землі за одним — Медіолян, Венецію, втягає в себе дрібні італійські держави, сателітів Австрії — Моденну та Парму, зчерги прилучують королівство обох Сицилій себто полудневу Італію та на конець папську державу. Крок за кроком твориться соборна Італія. Під пануванням Австрії лишився ще італійський Тироль та Трієст; їх добули для соборної Італії італійці в попередній світовій війні.

В часі боротьби з Австрією за будову соборної Італії італійський патріот премієр Піємонту Кавур рішився відступити Франції Сабавдію; поза Італією остала також заселена італійцями Корсика. Ті дві провінції це та ціль, яку бажалиб здійснити італійці в тепепрішній війні та в той спосіб закінчити обєднання всіх італійців в одній соборній Італії. Не беремося вирішувати чи ці, нині французькі території Сабавдії та Корсики — слушно належаться Італії, чи ні, та чи населення тих провінцій згідно з Атлянтійським Чартером бажає собі зміни державної приналежности, французької на італійську, бо це не є ціллю наших статей. Зате хочемо тільки вказати як нерідко народи поволи добувають свою соборну дрежаву, та що цього може доконати нація тільки тоді, як має хоч невеличку самостійну державу, яка стає пристановищем національних ідеалів та основою до збирання рідних земель. Звичайно народи, що самі йдуть під чуже панування, як вівці до спільної кошари, щоби бути тільки разом, ніколи до своєї держави не доходять, вони державно асимілюються.

Як доходили до власних держав балканські народи?

Ані один з балканських нині державних народів не став відразу державним народом на цілій своїй території, себто ані один з них не осягнув відразу незалежности та соборности. Румунія спершу повстала із обєднаних господарств волоського та молдавського. Як довго була вона автономічною одиницею під владою Туреччини й мови не могло бути про обєднання інших румунських земель. Аж по добуттю незалежности (1878) починається збирання румунських земель — північної Добруджі, полудневої Буковини, Семигороду та Басарабії. Румунія стає соборною теж тільки ступнево.

Так само Болгарія. Спершу як автономічна одиниця під турецькою владою не могла вести правдиво національної болгарської політики, аж ставши вповні незалежною обєднує вона полудневу Болгарію, себто Румелію, та прямує до соборної Болгарії, що зібралаб усі землі заселені болгарським народом в одну соборну Болгарію.

Подібним шляхом відбувалося теж обєднання сербського народу. Мала 4-міліонова незалежна Сербія стає пристановищем правдиво соборницького думання та ядром около якого відбувається обєднання усіх сербських земель — Чорногори Боснії, Герцеґовини. Тільки самостійна, хоч мала Сербія могла стати місцем смілuвої думки, що стала правдивим визовом для потужної Австрії, а саме думки стати огнищем югословянського руху, що прямував до федеративного обєднання усіх полудневословянських народів. Що ця думка деякими сербськими шовіністами була викривлена і привела траґедію на цілу югословянську федерацію, це не істотне, але приклад Сербії є повчаючим, чим може стати й мала самостійна держава в житті цілої нації та в реалізуванні її соборницьких ідеалів. Ніколи не бувало й не відомі факти, щоб нарід, що добровільно колинебудь резиґнував з власної самостійної держави, добув скорше соборну державу жиючи разом під чужою владою, ніж самостійними зусиллями, хочби на частині власної території.

Не треба хиба додавати, що державне обєднання навіть народів розбитих на такі поодинокі самостійні державні організми, як це було з Німеччиною, все теж відбувалося около якогось одного центра, правдиво незалежної національної держави, що стала носієм соборницького ідеалу.

Ці приклади чужих народів хиба теж є доволі повчаючі й для українського народу, що прямує до тої самої цілі, що й тамті народи — добути самостійність та соборність. **Історія вчить, що не через соборність в неволі, під чужою владою, народи доходили до державної самостійности, а тільки навпаки: через самостійну національну державу, хочби тимчасово несоборну, веде шлях до самостійности та до соборности.** Народи звичайно крок за кроком, використовуючи пригожу міжнародну ситуацію в ріжних часах, доходили ступнево до свого найвищого ідеалу.

(Кінець буде).

Закон Смерти

ОПОВІДАННЯ

ОЛЕКСАНДРА КАТРЕНКА.

2)

— Пан Іван їде! — вгадували не помилившися і висовувалися у вікна дивитися голови ще й інших мешканців, які тоді саме сиділи по хатах своїх і відтіля вже почули знайомий їм, приємний той бренькіт оздоблених сріблом оттих хомутів і уздечок коней Івана Петровича, а іноді то і молодецький викрик „ей, паді!" молодецького його візниці. — Іван Петрович! — чувся поспішний окрик найбільше навіть жіночого тоненького голосочку, чи то з того, чи то з іншого вікна якого небудь дому, що належав якому небудь панови з міської найкращої вельможности.

— Іван Петрович! Завитайте ж і до нас хоч на хвилину"! або: „Іван Петрович! Дожидаємося вас! глядіть!" і таке інше.

Але Іван Петрович відповідати звичайно не мав коли, бож він вихром летів на своїх оґирях. Він тільки поважно і ґраціозно, так ґраціозно, як він те один тільки й умів зробити, кланявся сюди й туди, раз-у-раз шапкуючи, але і те звичайно він поспівав робити вже далеко проминувши того, кому належав був той поклін.

Пан Іван Петренко усюди й у своїх був бажаним, приємним, поважаним і дорогим гостем. Панянки так сі, як одна, прямісінько аж божеволіли за ним, вони самі аж гуртом всі залицялися до нього. Пани дивилися на нього і з заздрістю і з уклінністю.

Господарство Івана Петровича було не аби яке велике; по тих місцях і пари йому не було. Він мав собі щось чи дві, чи без малого дві тисячі десятин найкращого, найглибшого чорнозему. Довгий у нього був степ і широкий, та рівний, рівний, ще і не сумний, бо його оживляли ті табуни коней пана Івана, декільки отар шльонських отець, які тихо передвигалися з місця на місце.

Нераз було пономіряв і я той степ Петренків, полюючи за дрохвами, яких безліч було там.

Двір у Івана Петровича був старосвітський зовсім. Всі будівлі його були деревляні з звичайними стріхами. Стояв той двір на дуже гарнім місці під високою крейдяною горою, над красною на далеку околицю, дуже рибною ручкою, яка і йменни від людей собі своєю гарністю придбала „Красна". Всі двірські будівлі аж потопали в садках, гаях, левадах, а за садками, гаями і левадами ще й чималий віковий ліс у довгому, широкому, та глибокому ярі за панським домом, чорніючи, виднівся. Найголовніше ж усього, про що знали й всі, що Іван Петрович не мав ніяких довгів, а через те, бач, і навсправжки і на очи всіх він був багатий.

Одружився Іван Петрович не дома, але у ґубернському місті на молоденькій красуні, яка принесла йому і віно чимале ще.

Ось яким я знав років тридцять пять тому Івана Петровича пана Петренка. От з таким паном Іваном 35 літ тому я дуже добре навіть знайомим був. Частенько я гостював у нього на рівні з іншими людьми, залюбки впиваючися його витанням, щирим українським хлібосільством.

* * *

Коли якось доля моя на довгі десятки років виперла мене силою з того рідного куточка нашої України. І де мене не носило тільки впродовж того довгого часу, де тільки я не перебував! Бачив я і Волгу широку, та ще і за неї далеко забирався, дивився я і на невгамовний той Терек, ходив і по гарячих Ахал-Текинських пісках. Багацько нових найрізніших впливів пережив я за той час свого тиняння. Виперли ті впливи у мене з памяти, коли не все зовсім, бо багато з давно минулого. Вилинув у мене з голови і блискучий Іван Петрович. Зовсім забув я про нього, так забув, що начеб то ніколи і не знав його, начеб то ніколи його і на світі навіть не було задля мене. І хто його знає, чи і згадав би я про нього коли, як би не випадок тільки.

Через 35 років занесло мене знов до рідного Купянського повіту.

Їхав я на земських заморених конях тихенько, не поспішаючися і з нудьги розглядався туди й сюди навколо. Таким способом проминув я і один, і другий, і третій, і десятий панський двір, які один по одному чергувалися, як у калейдоскопі перед моїми очима, виринаючи згодом і перегодом то з одного боку то з іншого широкого шляху. Поглядав я на них, та й пригадував старовину; розбуркували вони в мені найрізніші згадки з минулого і найбільше приємно-сумного відтінку. Пізнавав я сливе кожний з тих дворів, хоч про те і трудненько таки впізнавав я їх; всі вони тепер виявилися мені далеко, далеко не такими, якими я їх бачив колись. Та й не дивож тому!

(Дальше буде).

ПРОТОКОЛ

З РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ У. Н. СОЮЗУ.

(Докінчення зо стор. 16. „Протоколу").

Likewise our petition is inspired by an ardent hope, that at the close of this war and the victory of our arms and cause, the Ukrainians in their native land may enjoy the freedom, peace, security and opportunities that we, their American kinsmen, are so fortunate in having here in our country.

У перекладі на українську мову:

Достойний Кордел Гол
Секретар Стейту
Вашингтон, Д. К.

ПАНЕ!

Опираючись на принципи Атлянтійського Чартеру, що не повинні бути допущені такі територіяльні зміни, що не є згідні з свобідно виявленою волею населення тих територій; що повинно бути пошановане право кожного народу мати таку форму правління, яку собі вибере; що повинні бути повернуті суверенні права та самоуправа тим, котрих цього насильно позбавлено; та беручи під увагу факт, що у теперішньому часі існує між урядом Совєтського Союзу і польським урядом на вигнанню глибока ріжниця думок щодо повоєнного стану земель Західньої України, що перед війною були під Польщею, а по розгромі Польщі під Совєтами, а тепер під націстівською окупацією; ми, американці українського походження, члени Головного Уряду Українського Народного Союзу, запомогової організації, яку основано в 1894 році, а яка має 469 відділів, розкинених по цілім краю, зібравшись на річні наради в осідку цеї організації в Джерзі Сити, Ню Джерзі, звертаємось до Тебе, Пане, з важливим проханням, щоби, ради облекшення напружених відносин у Східній Европі й прискорення замирення і забезпеки світа, були повзяті усильні змагання при кінці війни і по перемозі Обєднаних Держав над Державами Осі, щоби повище наведені принципи Антлянтійського Чартеру були застосовані в справі Західньої України в такий спосіб, щоби був переведений в Західній Україні плебісцит в тій цілі, щоби таким чином була свобідно висказана воля сім і пів міліонового тамошнього українського населення щодо цього, чи воно бажає бути під Совєтами чи під Польщею, або, чи хоче підтвердити свої свободолюбні традиції і покликуючись на Акт Злуки з 22. січня 1919 року, захоче тепер, як це було тому 24 роки, обєднатись з своїми рідними з Східньої України та встановити в українських етноґрафічних границях, обіймаючих сорок міліонів українського народу, таку вільну, незалежну, суверенну українську державу, що булаб основана на питомих українському народови демократичних принципах та жилаб в мирі, забезпеці й тісній економічній співпраці з сусідними державами.

Наше прохання, Пане, виходить з такої дійсности, що тільки в одиноких Злучених Державах Америки можна говорити явно, свобідно й правдиво про такі справи як важку долю і національні змагання так довго гнобленого й терплячого українського народу на його рідній і війною спльондрованій Україні, котрий тепер станув у спільній справі разом з своїми попередніми окупантами і разом з ними веде геройську боротьбу з націстівською Німеччиною і її сателітами, що є спільними ворогами нас усіх.

Ось те прохання виходить теж з сильної надії, що як війна закінчиться, а наші збройні сили і наші ідеали переможуть, то теж й українці зможуть тоді на своїй рідній землі тішитись свободою, спокоєм, забезпеченням і тими нагодами, що їх маємо щастя мати у цьому краю ми, американські українці.

Реальности й морґеджі.

Справу реальностей і морґеджів реферували члени контрольної комісії, а зокрема д-р В. Ґалан, Р. Смук і Д. Капітула. Вони заявили, що ще минулого року контрольна комісія давала від себе такі директиви: щоб Екзекутива старалась продавати реальности, зокрема такі, які не приносять зисків; щоб сума кожного морґеджу була відповідно обнижувана постійними сплатами капіталу; щоб проценти від морґеджів і міські податки були точно плачені. Отсі директиви Екзекутива повинна набудуче виконати ще стисліше як це було досі. Треба конче старатись продати ці доми, які не приносять зисків, хоч би навіть не можна було дістати повної суми, інвестованої організацією. Щоб приспішити продаж цих домів ,можна навіть оголошувати цю продаж у місцевих американських ґазетах, чого Екзекутива досі ще ніколи не пробувала.

Таксамо треба перевести дуже докладну оцінку всіх реальностей, так, щоб їх книжкова вартість була достосована до теперішного властивого приходу з кожної поодинокої реальности.

Щодо морґеджів, то Екзекутива мусить натиснути дещо більше, як це було досі, на кожного власника морґеджу, щоб він платив точно не тільки проценти та міський податок, але сплачував також точно відповідними ратами самий капітал.

У справі уділювання нових морґеджів, то директива з минулого річного засідання повинна остатись на далі в силі, а саме, що уділена сума на морґедж не повинна перевищати 33 відсотки теперішної вартости даної реальности, а знов контракти на нові морґеджі повинні бути вироблені в такий спосіб, щоб морґедж був сплачений впродовж 15 років.

На внесення гол. контрольора С. Куропася, поперте гол. контрольором д-ром А. Т. Кібзеєм, принято одноголосно згадані тут директиви в справі реальностей та морґеджів.

Спортова акція.

Гол. секретар Д. Галичин заявляє, що майже вся молодь, що колись брала живу участь в спортовій акції У. Н. Союзу, знаходиться тепер при війську, тому на цьому полі Союз не міг проявити активности в 1942 році, а таксамо не зможе цього зробити й впродовж біжучого року.

На внесення гол. радного А. Шумейка, поперте гол. радною Г. Зепко, головний уряд заявився за те, що коли в якійсь місцевости буде створена спортова дружина, то їй можна уділити таку фінансову підмогу, яка була уділювана в минулих роках поодиноким дружинам.

Захист для старців і сиріт.

Згідно з ухвалою минулого річного засідання головного уряду, Екзекутива переговорювала цю справу зо зарядом Дому Старців у Словтсбурґ, Н. Й., та передала зарядові свою пропозицію. Досі, як зазначив гол. предсідник М. Мурашко, не отримано ще ніякої відповіди на цю пропозицію.

Супроти того, головний уряд заявився за те, щоб покищо не виносити ніякого дальшого рішення в цій справі.

Реєстр членів, що служать при війську.

Головні урядники висказали побажання, щоб головна канцелярія У. Н. Союзу зробила реєстр усіх членів і членкиць У. Н. Союзу, які є тепер у військовій службі нашої країни. Цю директиву на внесення гол. радного І. Романишина, поперте гол. радною Г. Зепко, принято одноголосно.

Податок відділів У. Н. Союзу на вішкодування від безробіття.

Згідно з рішенням Департаменту Праці й Промислу стейту Пенсилвенії, реферує гол. секретар Д. Галичин, всі відділи стейту Пенсилвенії є обовязані заплатити податок на відшкодування від безробіття від цих грошей, які вони виплатили з місцевих відділових кас для своїх урядників за час від 1936 до кінця 1941 року.

Маючи це на увазі, головний уряд У. Н. Союзу звертається отсим до всіх відділів у стейті Пенсилвенії, щоб вони сповнили якнайскорше цю повинність.

Позички на членських грамотах.

Цю справу реферує гол. касієр Р. Слободян. Зазначує, що на 4,929 позичок, тільки незначне число членів сплачують відсотки від позичок, або самі позички. Тепер, коли заробітки є кращі як колинебудь передтим, члени повинні сплатити свої позички.

Щоб звернути увагу членів на цю справу, то головний уряд закликає заряди всіх відділів У. Н. Союзу, щоб вони на кожних зборах своїх відділів пригадували членам, що в їх власному інтересі є сплачувати позички тепер, коли їм це лекше приходиться зробити.

Виплати з запомогового фонду.

Гол. касієр Р. Слободян заявляє, що згідно зо законом стейту Ню Йорк, який входить у життя 1. липня 1943 року, виплати зо запомогового фонду мусять бути обняті не тільки статутом, але також членською грамотою. Цей закон постановляє також, що запомоговий фонд кожної запомогової орґанізації мусить мати відповідну резерву, таксамо, як це мається справа з посмертним фондом, що завжди має резерву. Супроти того, ми мусимо старатись тепер збудувати відповідний резервовий запомоговий фонд, бо інакше ми не зможемо сповнити вимог згаданого закону. Щоб цей резервовий запомоговий фонд можна було збудувати, то виплати запомог набудуче мусять бути обмежені та дуже стисло пристосовані до постанов статуту.

На внесення гол. контрольора Р. Смука, поперте гол. контрольором д-ром А. Т. Кібзеєм, ухвалено одноголосно наступну резолюцію:

Беручи під увагу, що закони стейту Ню Йорк вимагають, щоб усі запомогові орґанізації, які роблять свій бизнес у цім стейті, видавали, по першім липні 1943 року грамоти або додатки до грамот у звязку з виплатами хорих підмог своїм членам, постановляється, що головний екзекутивний комітет матиме право запровадити такі грамоти або додатки до грамот у звязку зі запомогами, передбаченими параґрафом 50 статуту У. Н. Союзу, які відповідалиб вповні вимогам Асекураційного Департаменту стейту Ню Йорк.

50-ліття існування У. Н. Союзу.

Цю справу реферує гол. секретар Д. Галичин. Пригадує, що останній ювилей, який Союз обходив величаво, був у 1934 році з нагоди 40 ліття У. Н. Союзу. Тоді ми звернули були головну увагу на поширення Союзової ідеї серед молодого тут родженого покоління. Ми влаштовували тоді майже в кожній місцевости, де тільки є відділи У. Н. Союзу, величаві Союзові свята, получені з добірною культурною програмою, та відповідними рефератами про 40-літні здобутки У. Н. Союзу. Ці свята притягали багато молоді, яка мала нагоду обзнайомитись краще з досягненнями нашої орґанізації. Ця ювилейна праця видала гарні успіхи. Бо хоч у самому ювилейному році не приєднано багато молоді, то одначе, Союзова ідея, защіплена в цьому році серед молоді, дала в найближчих роках добрі результати. Бо в наступних кількох роках приєднано тисячі молоді в ряди У. Н. Союзу.

Тепер ми є у війні, а тому й святкування 50-ліття У. Н. Союзу мусить бути пристосоване до воєнних обставин. Ми не можемо відбувати в кожній місцевости Союзових свят, а там, де ці свята будуть, вони не зможуть притягнути такого числа молоді, яке ми діставали в 1934 році. Бо ця молодь при війську. Та все таки відповідна праця мусить бути виконана в році золотого ювилею У. Н. Союзу. Бо 50-літня історія досягнень У. Н. Союзу заслуговує на те, щоб знайти серед свойого членства, та взагалі серед нашого громадянства належну оцінку та пошану. Кожний член і членкиця повинні застановитись над тим, що вони можуть зробити для Союзу, та на який ювилейний дарунок вони можуть спромогтись для нього в році золотого ювилею. Знаючи про те, що головною передумовою сили та дальшого світлого розвою У. Н. Союзу є, у першій мірі, нові члени, тимсамим, найкращим подарунком для Союзу можуть бути тільки нові ряди тисячів членів. Тому то цього року дарунок повинен принести Союзові кожний член і кожна членкиця.

Знов У. Н. Союз, зо своєї сторони, повинен з нагоди свойого золотого ювилею принести також дарунок, повинен полишити по собі відповідну культурну памятку. От з нагоди 40-ліття Союз видав Пропамятну Книгу У. Н. Союзу. З нагоди 45-ліття Союз видав знова Історію України Грушевського, англійською мовою, та книжку Богдан — Гетьман України. Тепер з нагоди 50-ліття Союз повинен зазначити цей свій ювилей також відповідною культурною працею.

Гол. секретар Д. Галичин пропонує таку ухвалу в звязку зо святкуванням золотого ювилею У. Н. Союзу та в звязку з культурними виданнями з нагоди цього ювилею:

Золотий Ювилей Українського Народного Союзу.

Дня 22. лютого 1944 року припадуть пятдесять-літні роковини існування У. Н. Союзу. А що наша країна у війні, то головний уряд рішає получити святкування цього золотого ювилею зо ще більш інтензивною працею для воєнних зусиль Америки. Тому всякі ювилейні свята, які будуть відбуватись з цеї нагоди, мають мати на увазі в першу чергу піддержку воєнних зусиль, а опісля справу приєднування якнайбільшого числа нових членів. Кожний член повинен передати У. Н. Союзові ювилейний дар, яким має бути принаймні одна аплікація на нового члена.

Ювилейна культурна праця У. Н. Союзу.

а) **Альманах У. Н. Союзу.** — Маючи на увазі, що з приводу 40-ліття У. Н. Союзу була видана Пропамятна Ювилейна Книга У. Н. Союзу, яка обнимала 40-літню працю У. Н. Союзу, а також і працю нашого народнього життя, постановляється, щоби з нагоди 50-ліття нашої орґанізації видати Альманах, який був би додатком до згаданої Ювилейної Книги, та обнимав би за останнє десятьліття працю У. Н. Союзу, його культурні та економічні здобутки, та здобутки американсько-українського громадянства взагалі.

б) **Інші завдання.** — Щоби закінчити раз на все з насильством та аґресією і забезпечити прийдешні покоління перед страхіттями нової війни, мусимо виграти не тільки війну але й мир. Щоби забезпечити цей мир, наш уряд думає уже тепер над плянами повоєнного світового порядку. Супроти цього є теж і нашим обовязком як американських горожан, що походимо з поневоленого українського народу, помагати нашому урядови усувати ці всі перешкоди, які можуть в будуччині загрожувати світовому замиренню. Таку поміч можемо йому дати, коли будемо давати йому вірні й правдиві інформації про цей поневолений і гноблений нарід, з якого ми вийшли. Кермуючись бажанням помогти урядови в цій справі, головний уряд У. Н. Союзу постановляє, щоби з нагоди 50-ліття У. Н. Союзу видати ряд українських моноґрафій, які всесторонно представлялиб культурні, економічні й національні здобутки українського народу та його змагання до вільного життя в своїй демократичній державі.

На внесення гол. контрольора Р. Смука, поперте гол. контрольором Д. Капітулою, рішено одноголосно, щоб видати Альманах У. Н. Союзу в 3,000 примірниках та призначити на його видання коло $4,000 з адміністраційного фонду.

На видання ряду українських моноґрафій, ухвалено на внесення гол. радного І. Романишина, поперте гол. радною Г. Зепко, одноголосно призначити з народного фонду коло $5,000, а для праці над тими виданнями заанґажувати відповідні американські сили.

На внесення гол. радного А. Шумейка, поперте гол. радною Г. Зепко, рішено, щоб для переведення в життя цих видань вибрати комітет, в склад якого ввійшов один член екзекутивного комітету, головний секретар Д. Галичин, один член зо ширшого головного уряду, головний контрольор Р. Смук, та двох редакторів, д-р Л. Мишуга й С. Шумейко.

Підмоги з народного фонду.

На внесення гол. радного Д. Шмагали, поперте гол. радним С. Слободяном, ухвалено уділити $150 на Сиротинець у Філядельфії, Па., а по $100 на: Музей в Стемфорд, Конн.; Дім старців Сестер Служебниць в Словтсбург, Н. Й.; Вища Школа в Стемфорд, Конн.; Вища Дівоча Школа в Факс Чейс, Па., Вищі Просвітні Курси в Вінніпеґ, Ман., Канада; Інститут ім. П. Могили в Саскатун, Саск., Канада.

На внесення гол. контрольора Р. Смука, поперте гол. радним В. Дідиком, рішено одноголосно, щоб відповідно до літ студій і поступу в науці, поміч поодиноким студентам, що внесли просьби, виносила від $25 до $45.

Маючи на увазі цю ухвалу, призначено такі підмоги наступним студентам: О. Нова з від. 7, $35, а в Пласконос з від. 7, $45; А. Любас з від. 22, $25; М. Федерко з від. 25, $35; І. Стак з від. 31, $40; М. Пиндус з від. 39, $45; А. Орисик $45, М. Шайка й М. Шанайда по $40, а по $35 Е. Сотник, В. Цеплий, І. Зощак, С. Гнатів і П. Ватсон — всі з від. 63; Ф. Гавриляк з від. 76, $40; О. Кулик з від. 91, $30; В. Кедьо з від. 102, $40; А. Різун з від. 112, $35; М. Стецьків з від. 149, $35; П. Ленчук з від. 204, $45; М. Сенюк з від. 223, $45; П. Скрінцовський з від. 228, $40; М. Кулик $35, а Г. Кулик $30 з від. 231; Е. Банік з від. 236, $35; А. Сокальчук з від. 239, $45, О. Дідух з від. 267, $35; С. Орищин з від. 283, $35; К. Андрусевич $45, і С. Андрусевич $45 з від. 292; М. Пашковський з від. 334, $45; Н. Люлька з від. 401, $35; С. Хомко з від. 408, $35; В. Бац з від. 431, $40; А. Шекітка й І. Фалат з від. 448, по $35; І. Демкович з від. 471, $45, і Й. Кулик з від. 474, $40.

Офіційний орган У. Н. Союзу.

Вислідом зреферування цеї справи гол. предсідником М. Мурашком, були такі ухвали:

Ствердивши, що „Свобода" своїми статтями причиняється багато до пропаґування допомоги воєнним зусиллям серед нашого членства та взагалі серед усіх своїх читачів, головний уряд висказав побажання, щоб вона й на далі вела в тому напрямі таку саму корисну працю, поки не буде осягнена остаточна перемога.

У справах, у яких екзекутивний комітет У. Н. Союзу не має окремих припоручень від річного засідання головного уряду щодо видавництва „Свободи" й „Юкрейніен Віклі" перевибрано одноголосно на внесення гол. радного Т. Шпікули, поперте гол. радним С. Слободяном, до помочі екзекутивному комітетові тих самих членів головного уряду, що були вибрані на минулому річному засіданні, а саме: голову контрольної комісії Д. Капітулу, контрольора д-ра В. Ґалана та радного І. Романишина.

На внесення гол. контрольора д-ра А. Т. Кібзея, поперте гол. радним Т. Шпікулою, рішено одноголосно, щоб Екзекутива назначила одного редактора, який відповідав би за видавання часопису перед Екзекутивою.

На внесення гол. контрольора Д. Смука, поперте гол. контрольором д-р А. Т. Кібзеєм, рішено одноголосно, що „Свобода" й „Юкрейніен Віклі" мають бути видавані в рямцях дотеперішного буджету.

На внесення гол. радного М. Давискиби, поперте гол. радним С. Слободяном, постановлено одноголосно, щоб гол. предсідник М. Мурашко сповняв і на далі обовязки управителя „Свободи".

Також постановлено одноголосно, на внесення гол. радного А. Шумейка, поперте гол. контрольором Д. Капітулою, віднестись до читачів „Юкрейніен Віклі", який вони діставали досі безплатно, щоб вони, зогляду на теперішні збільшені видатки, висказали свою думку в справі оплати за цей часопис, хоч би ця оплата мала бути навіть і малою, бо навіть і така булаб значною фінансовою підпорою видавництва.

На тім вичерпано програму нарад і на внесення гол. контрольора д-ра А. Т. Кібзея, поперте гол. радним А. Шумейком, головний предсідник закрив річні збори головного уряду У. Н. Союзу в пятницю, 19. березня, в годині 7:30 ввечір. Збори закінчено відспіванням національних гимнів, американського й українського.

Д. Галичин, головний секретар У. Н. Союзу.

НАЦІСТИ РОЗСТРІЛЯЛИ ТРИ ТИСЯЧІ БЕЛЬҐІЙЦІВ.

(ОНА). — Один з бельґійських збіґців, що недавно прибув до Лондону, говорить, що націсти від початку окупації до кінця 1942 року розстріляли в Бельґії три тисячі людей. Розстріляних націсти обвинувачували за саботаж, приналежність до підземних орґанізацій і за непослух німецькій окупаційній владі.

Крім того німці змасакрували десять тисяч бельґійців підчас інвазії. Були воєнні збіґці, що шукали захисту на полях і дороґах, але німці з літаків до них стріляли і масакрували старих і дітей.

Недавно прибувший з Бельґії втікач оповідав, що націсти силою забирають з Бельґії робітників і вивозять до Німеччини. З того приводу недавно вийшли на страйк залізнодорожні робітники, але німці обступили салю нарад з машиновими крісами і були готові всіх розстріляли. Робітники мусіли піддатися. Німці всіх робітників негайно арештували і вивезли до Німеччини.

Серед німецьких резервістів в Бельґії помітно песимістичні настрої і незадовілля. Німці сподіваються інвазії Европи і приготовляються до оборони. Вони збудували велику силу фортець і тримають в Бельґії більшу резерву війська. Дуже слідять за тим, що робиться по другім боці англійського каналу і дали би не знати що за інфромацію, де саме аліянти робитимуть напад на Европу.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

І. Д., Ню Йорк, Н. Й. — То ніяка байка, як Ви пишите, про Івана Безхребетного, що про нього пише В. Бірчак. Таких Іванів без національного й політичного хребта в нас ще багато. А Великдень то саме добра пора, щоб таке пригадувати. Ануж може це велике Свято на когось так поділає, що призадумається і над своїм „хребтом". В тих „мініятурах" є трохи жарту, а трохи правди, і так це треба розуміти.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

НЕ ЗАБУВАЙМО ЗА ДІМ СТАРЦІВ У СЛОТСБУРҐ.

Як надійдуть Великодні Свята, то думаємо в першу чергу за свою рідню, за своїх найдорожчих, що тут живуть, чи там в старім краю. А як подумаємо над тим усім, то й не подивуємось, що мами ходять сумні... Вони радіб всьо віддати, щоби тільки бачити своїх синів здоровими і веселими по повороті з цеї війни. Та памятай українська мати і ти український тадо, що ми тут безсильні. Тут треба надіятись тільки на Божу поміч і молитись до воскресшого Христа. І до Матери Божої, що то стільки витерпіла, як вели Христа на муки і смерть.

Ти українська мати і ти український тато хотілиб допомогти свому любому синови і післати йому не одну річ, але так буває, що й не знаєш, де він обертається. В такій хвилині й в таких обставинах пішли свою жертву на іншу добру ціль. Не можеш допомогти свому любому синови — поможи старцям і калікам, що вже без сили і не можуть собі допомогти та простягають до нас свою руку за поміччю. Їм помагають Христові робітниці, що віддали своє життя для служби Богови, але й вони потребують помочі. Ось ті наші Сестри Служебниці Преч. Діви Марії, що є в Слотсбург і пильнують Українського Дому Старців звертаються отсе до нас від імені Христа та просять допомогти їм своїми грошевими жертвами. За ті жертви вони будуть просити в Бога ласки за наших синів, що їх не одна мати оплакує. А вислана нами жертва буде для нас самих великою потіхою.

Всі ласкаві жертви проситься слати на таку адресу:

Sister Superior Victoria
Saint Mary's Villa
Sloatsburg, N. Y.

Анастазія Незова,
Бейон, Н. Дж.

РОЛЯ АМЕРИКИ В ПОВОЄННІМ СВІТІ

(ОНА). . Буде Америка співпрацювати з іншими державами по скінченні війни, чи не буде? Таке питання ставлять собі деякі американці, які підозрівають, що здобувши над тоталітарними державами перемогу, американські ізоляціоністи будуть старатися, щоби Злучені Держави зробили те саме, що були зробили після першої світової війни, цебто, щоб Америка забралася з Европи і дала нагоду міжнародним політиканам класти основи під третю світову війну. Щоби до цього не допустити, поступова верства американської суспільности творить організації, які пропагуватимуть ідею, щоб Америка не замикалася сама в собі, але щоби співпрацювала з Обєднаними Державами в справі заведення справедливого порядку на світі з такою завзятістю й послідовністю, з якою вона працює над здобуттям перемоги.

Відомий американський журналість Едгар А. Маврер оповістив, що у Вашингтоні оснували Безпартійну Краєву Раду, яка буде координувати працю різних поступових і церковних груп для цього, щоб Америка брала активну участь в міжнародних справах і впливала на міжнародну політику так, щоби не доходило до збройних конфліктів. Америка є одною з чотирьох найбільших держав світу і вона не може слухати голосу ізоляціоністів, які радять, щоб вона не втручалася в міжнародні справи.

Едгар Маврер має славу доброго американського журналіста. Він перебував довгі літа в Европі і є свято переконаний, що якби Америка була не замикалася в своїй власній шкаралупі після першої світової війни, а брала активну участь в упорядкуванню Европи, то сьогодні може не булоб такого кровопролиття. Будучи довгі літа кореспондентом „Шікаго Дейлі Нюз" з Европи, Маврер бачив, яку велику нагоду Америка втратила, щоби довести світ до кращого ладу по першій світовій війні. Тому посвячує тепер свої спосібности на те, щоб Америка не проспала другої такої нагоди. Війну ми виграємо і про це не може бути двох думок, але американське громадянство мусить також подбати, щоби ми виграли трівкий і справедливий мир. Саме для цеї цілі основано в Вашингтоні Безпартійну Краєву Раду, якої головою став Едгар А. Маврер, а заступником редактор щоденника „Реджистер енд Трибюн" в Де Мойн, Айова, В. В. Воймак. Вони будуть пропагувати в Америці думку, щоби Злучені Держави не відмовлялися брати участь в заведенні справедливого ладу на світі безогляду на те, яка партія буде при владі — демократична, чи републиканська.

Маврер заявив, що Безпартійна Краєва Рада матиме поперття Церковної Ради Мира, Союзу Демократі і Товариства Ліги Націй. З визначних громадських, політичних діячів і церковних діячів, за Безпартійною Краєвою Радою заявилися: Вендел Вилкі, Маршал Філд, Герберт Б. Свап, Пол С. Маврер, єпископ Ештон Олдгем, єпископ Габсон, пані Дж. Б. Геримен, пані Н. Вайтгавз і пані Л. Генд. З вижче згаданою Безпартійною Радою співпрацюватимуть Христіянський Союз Мира, Комітет Національної Моралі, Комітет Перемоги і Дім Волі в Ню Йорку. Всі вони є за те, щоб Америка цим разом не забирала свої війська з Европи не зробивши там порядку. Ми вже раз були виграли світову війну, але тодішні ізоляціоністи не допустили американський уряд зробити трівкий мир. Це була велика помилка з нашого боку і більше не сміємо її повторити.

В деклярації вижче згаданої Ради говориться, що „наслідком такої вузкозорої політики, світ діждався Гітлера в Німеччині, зійшла нінащо Ліга Націй, а потім навістила ще нас друга світова війна, що пожирає біліони долярів і дороге людське життя. Як різанина скінчиться, то американці знов матимуть нагоду показати, чи вони бажають, щоби людська раса жила ,чи щоб вирізалася до ноги. Як хочуть, щоби міжнародні спори полагоджувати мирним способом, то мусять постановити, щоби наш уряд співпрацював в міжнародних справах з іншими краями, та щоби не відмовлявся від міжнародної політики".

А щоби так було, то згадана Рада пропонує:

„Негайно приняти сенатом резолюції сенатора Бола, або яку іншу подібну до неї резолюцію щодо повоєнної політики Злучених Держав.

„Скликати нараду Обєднаних Держав в справах політично-економічних питань, які вимагатимуть негайної розвязки при закінченні збройного конфлікту й осягнення тотальної перемоги;

„Зорганізувати спеціяльну раду з членів Обєднаних Держав, яка стала би зародком світової адміністрації після війни".

Та щоб все це зробити, то в першу чергу, американське громадянство повинно вступати до вижче згаданих організацій, які є за співпрацею Америки з іншими державами в справі заведення на світі справедливого мира та попирати їх морально і матеріяльно".

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМСАМИМ СТАВАЙТЕ СПІВВЛАСНИКОМ ШІСТЬ МІЛІОНОВОГО МАЄТКУ ЦЕЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ВАШИНҐТОН, Д. К.

Маємо зголошення, бо родичі подбали.

Видно, що старше покоління добре читає українську пресу, бо як ми помістили в „Свободі" згадку за наше Американсько-Українське Товариство в Вашингтоні, то зараз позголошувалось до нас много членів. Казали, що мама чи тато надіслали їм вицтинки з „Свободи", з яких вони довідались, що в нашій столиці маємо українську молодечу організацію. Маємо нових членів, що походять з дуже далеких і ріжних сторін нашої держави. Також одержали ми письма від таких українських дівчат, що мають нагоду прибути до Вашингтону і дістати роботу, але мають трохи „колд фіт" (позимніли їм ноги!) спиводу того, що про Вашингтон кружляють всюди ріжні неймовірні поголоски, що там тяжко дістати приміщення і т. д. Усім їм відповідаємо як можемо, додаючи, що будемо раді їх тут бачити.

Дня 6-го квітня відбулись місячні збори Товариства, на котрі прибуло велике число нових членів. Минулого місяця мали ми одного вечера „бовлінг парті", а другого складали бандажі в Американськім Червонім Хресті.

Українські курси відбуваються раз у тиждень, у середу, під проводом о. А. Химія, ЧСВВ. Кляса має тепер 18 студентів. В середу вечером, 7. квітня, були ми на Утрині з поклонами, що її відправили богослови з семинара св. Йосафата.

Ще раз звертаємо увагу на те, що хто хоче від нас якихсь інформацій чи помочі, хай телефонує до нас чи пише на такі адреси:

Ann Dudiak, 460 Sargeant Road, N. E. (Telephone: Michigan 7201).

Catherine Greb, 2109 F. Street, N. W. (Telephone: District 0805).

Анна Дудяк і Катерина Греб.

НЮАРК, Н. ДЖ.

На А. Ч. Хрест.

Як уже було подаване в „Свободі", дня 21. березня відбувся величавий український концерт у допомогу Американському Червоному Хрестови в Милитер Парк, в павільоні А. Ч. Хреста в Нюарку. В місцевих американських газтах були відповідні про це дописи і фотографії наших дівчат в українських строях. Як у тих часописах так і в „Свободі" було подане, що зібрано $2,000. І так дійсно є, коли врахувати тих, що зголосили свої жертви. Але що не всі вони їх донесли. Подаємо ось тут тільки ту суму, що є зібрана готівкою, себто $1,-826.45. При тому проситься ті особи та організації, що деклярували, щоби зложити ті жертви до Комітету по змозі якнайскорше. Також подаємо тим разом тільки більші жертви, бо й так спис великий, хоч не містимо наразі спису дводолярових і однодолярових жертводавців. Так само було дуже багато жінок, що ревно занялись переведенням збірки.

При цьому треба ще згадати, що в січні ми віддали до А. Ч. Хреста $500, що їх враховано до теперішньої збірки, яка разом виносить $2,326.45.

Жертвували в долярах: Українська католицька церква $200; Українська організація Орден $100; Товариства Українських Бизнесменів $50; Українська православна церква $50; по $25: Молодіж Бр. св. Вознесення, Сестрицтва св. Марії, Братство св. Вознесення, Іван Гонта, Народна Поміч, Укр. Амер. Горожанська Ліга, Тов. Грушевського, від. У. Н. С. 219, Бондова Корпорація православної церкви, Кійсгон, Клюб Укр. Централі, Український Запомоговий Комітет, Українська Презвитерська Церква, Товариство Івана Франка; по $20: два американські вояки, П. М. Гафей; по $15: Братство св. Івана Хр., від. 76 У. Н. С., Товариство Тернопільщина, Мейс Бюті Шап; по $10: Товариство Олени Пчілки, Товариство Підгороде, В. Настюк, С Ковадло, І. Гинда, В. Хома, Марія Коваль, Розалія Заленська, П. Юбан, С. Васильків, Анна Гулька, П. Псуй, Анна Левіцька; по $5: Тов. Ольги Басараб, Тов. Запорозька Січ, від. 371 У. Н. С., Сини і Дочки України, Тов. Союз Українок, С. Вакулінський, Стиранець, І. Третяк, Анна Малецька, С. Шумейко, Марія Грицишин, Шпакович, Н. Колібачук, П. Канарок, Демків, І. Гарасимчук, Явдошин, С. Клапій, Д. Доля, Гавриляк, С. Гой, Рудий, Н. Яворський, Єдак, о. М. Данилович, адв. І. Романишин, І. і М. Мохналь, П. Цап, В. Костів, І. Воргун, Паращук, Калиновський, П. Крупницький, С. Пилипишин, С. Стойко, Н. Кравець, Н. Назар, Бурбела; С. Сосницький $3.50; діти Укр. Денної Школи при Мортон вул. $3.25; А. Бубній і П. Бурбела по $3.

На посвяченню Военного Прапора членів Чорноморської Січи зібрано $50.70, а в тому по $5: В. Пазюк і В. Ферент, решта по долярови. Далі: п. Іван Штогрин зложив $15, а зібрав від своїх робітників $8.50.

А. Настюк, предс.

БОСТОН, МАСС.

Нова українська сила.

Наша громада знова має честь повитати нову українську силу. Є нею п. Володимир Боднар, член 238 відділу У. Н. Союзу. Він мав нахил до науки, а що родичі дуже собі бажали, щоби сина як то в нас кажуть, вивести у люди, то не жаліли коштів на науку. По скінченню гай скул в році 1938, молодий В. Боднар зараз в тім самім році вписався до Норт Істерн Універзіті на інжинірський факультет. А що наука коштує досить багато гроша, то мусів заробляти, працюючи в інжинірськім департаменті бостонсько-нюйорської залізниці, щоби частину видатків сам міг оплатити, а частину платили його родичі. Хоч був членом У. Н. Союзу, то ніколи не хотів, щоб йому Союз помагав, кажучи, що може є інші, що цеї помочи потребують більше від нього. Наука тревала пять років. Дня 11. квітня відбулось закінчення науки, бо через війну студії скорочено. Інжинір В. Боднар, як тільки одержав диплому, зараз виїхав до праці в гумових заводах Гудір Робер Компані в Акрон, Огайо.

Має займатись там розшуками над новим гумовим плином. Родичі інжиніра, Петро і Євдокія Боднар, радіють своїм сином і сподіються, що він на новім шляху не забуде за свій нарід і свою церкву, при котрій він зріс. Інж. В. Боднар належав до Молодечих Клюбів, до У. Н. Союзу, до церковного хору та Тов. Запорозька Січ. Говорить, читає і пише по українськи. Урядники 238 відділу У. Н. Союзу бажають йому найкращих успіхів на новім шляху. Вірять, що як буде змога, то молодий інжинір допоможе й Україні, памятаючи на своє українське походження і своїх родичів, що завжди помагали чим могли нашій праці для допомоги визвольним змаганням українського народу.

Н. Давискиба.

ЧИСТА КОРАБЕЛЬНА ВТРАТА — ОДИН МІЛІОН ТОН.

ВАШИНҐТОН. — Секретар маринарки Накс вияснив, що коли брати все під увагу, значить і корабельну розбудову, то виходить, що Аліянти втратили в 1942 році начисто біля одного міліона тон корабельної містоти.

ҐЕЙБИ ГОСТЯ З ДОМУ. — Сеньора Стеля Дольорес Монтейро (наліво), жінка бразилійського міністра праці, розмовляє підчас відвідин у фабриці Вестинґгавза в Блумфілді, Ню Джерзі, з панною Айдою Леброн, що прибула до Злучених Держав з Пуерто Ріка і тепер працює в цій фабриці при виробі річей для оборони краю.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

БРИДЖПОРТ, КОНН. — Тов. Українська Січ, від. 59, повідомляє всіх своїх членів і членниць, що місячні збори відбудуться в неділю, 2. травня, в гали церковній, 34 Біч ул., в годині 2. пополудні. Взиваємо всіх членів, щоб прийшли на час і щоб заплатили свої вкладки. Напоминаємо всіх тих членів, котрі мають позичку в Союзі, щоб в теперішну пору сплачували свої проценти і довг (позичку), щоб їх грамота не була обтяжена довгом. Кожний член має нагоду тепер свій довг сплатити і не чекати, аж друга депресія прийде і не буде вже що позичати, як притисне друга біда. Не очікуйте, а сплатіть свій довг сейчас. — Михайло Галькевич, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Місячні збори Тов. ім. Дмитра Вітовського, від. 301, відбудуться в неділю, 2. травня, в парохіяльній сали, 1944 В. Ірі вул., в годині 1. пополудні. Просимо всіх членів прийти на ці бори, бо маємо дуже важну справу рішити. Ще раз напоминаємо тих членів, котрі довгують більше як за два місяці, що як не заплатять залеглих вкладок, будуть суспендовані. На цих зборах маємо рішити також, чи маємо дати з каси, і ікілько, грошей на Союзовий Дім. — За уряд: Л. Доманчук, пр.; К. Гавлічинський, кас.; М. Горний, секр.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 15. квітня 1943. р. помер у 56. році життя

ПЕТРО СТАЛЕНИЙ,

довголітній член Тов. Запорозька Січ, від. 206. У. Н. Союзу в Вунсокет, Р. Ай.

Покійний походив зо села Постолівка, повіт Гусятин, Галичина. Похорон відбувся 18. квітня при участи членів відділу206, родини і знайомих. Тлінні останки відпроваджено до української правосл. церкви св. Михаїла, а потім на місце вічного спочинку.

В. Й. П.! І. Кокольський, секр.

Дня 22. квітня 1943. р. помир

МИХАЙЛО ПОЛИВКА,

довголітний член і бувший касієр Бр. св. Арх. Михаїла, від. 85. У. Н. Союзу в Гейзелтон, Па.

Покійний полишив у смутку жену і троє дітей. Похорон відбувся в понеділок, 26. квітня.

В. Й. П.! О. Костюк, секр.

ТАРЗАН, ч. 758. Не вдалося.

Хоч Даріна втікала перед напасником, він усе таки її нарешті піймав.

Перший раз у своїм життю вона станула око в око зо страшною дійсністю. Тепер вона боролася завзято.

Ґрені Акерс почула боротьбу і стала розбивати двері, що вели до великої спільної салі.

Як вона вже збиралася вистрілити, Джеґер схопив Даріну й поставив її перед себе для заслони перед кулями.

ПРОТОКОЛ З РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ

ГОЛОВНОГО УРЯДУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЯКЕ ВІДБУЛОСЯ В ДНЯХ ВІД 15-ГО ДО 19-ГО БЕРЕЗНЯ 1943 РОКУ В ДОМІ У. Н. СОЮЗУ ПІД Ч. 81-83 ҐРЕНД СТРІТ, ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО КОНТРОЛЬОРА Д-РА А .Т. КІБЗЕЯ.

Рік 1942, це рік світової війни. Всі ми є зорґанізовані в цій війні, чи то при роботі у фабриці, чи при канцелярійній праці, чи при якімнебудь іншім занятті. Усі ми сповняємо свої обовязки, вкладаючи свою пайку до загального успіху воєнних змагань.

Війна внесла багато змін в нашому житті. Виринали ріжні такі справи, які треба було вияснювати членам, нераз оправдувати чи опрокидувати їх. Явні й закриті вороги старались шкодити нашій орґанізації, та їх лихі й підступні заміри не могли мати найменшого успіху, бо на них наше членство мало одну відповідь: збільшена праця та жертвенність для воєнних зусиль нашої країни, Америки.

Упродовж року велася в нашій місцевости постійна та успішна кампанія за приєднування нових членів, і хоч ми не вийшли горою, то все таки не полишилися позаді.

У цьому році я виконував також обовязки предсідника У. Н. Дому, який є під зарядом і контролею місцевих Союзових відділів. Виконуючи ці обовязки, я мав нагоду стрічатися часто з відділовими урядниками й членами, та давати їм належні інформації про ріжні орґанізаційні справи.

Упродовж року я відвідував поодинокі відділи У. Н. Союзу, та полагоджував ці Союзові справи, які були поручені мені екзекутивним комітетом У. Н. Союзу. Ці справи були такі:

5. січня відбув я збори в справі реорґанізації відділу 203.

20. січня мав я промову на радіо в справі закупна воєнних бондів, а того самого дня відбулось в цій справі віче всіх Союзових відділів.

14. березня був я на орґанізаційних зборах відділу 75.

28. березня промовляв я на бенкеті Союзової молоді від. 141, 20 і 94, де було передано нагороди за змагання в бескетбол.

2. травня був я на загальних орґанізаційних зборах усіх відділів, де говорив гол. секретар Д. Галичин.

3. травня промовляв я на ювилею відділу 94.

20. червня відвідав я відділ 20.

6. вересня був я на бенкеті з нагоди зїзду укр. молоді, де передав привіт від У. Н. Союзу.

15. листопаду був я на зборах у відділі 203 в справі полагодження заплати залеглих вкладок.

22. листопаду репрезентував я У. Н. Союз на ювилейнім святі відділу 341 у Віндзор, Онт. Канада.

І взагалі при всякій нагоді я все служив доброю радою в справах У. Н. Союзу, та дбав про його розвій та поширення. Поле до праці в нашій місцевости широке, та необроблене. Багато ще можна зробити в справі орґанізування нових членів, коби тільки було кому працювати. Якби так ми могли дістати відповідного орґанізатора, то орґанізаційна праця моглаб поступити далеко вперед. Та всеж таки я вірю, що в цьому році ми поведемо краще орґанізаційну роботу в Дітройт, та станемо в перші ряди Союзових піонірів.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО КОНТРОЛЬОРА РОМАНА І. СМУКА.

В минулому році майно й діловодство У. Н. Союзу було контрольоване два рази, і я був присутний на обох контролях. Мій звіт як члена контрольної комісії був відчитаний предсідником комісії.

Моя праця як члена головного уряду У. Н. Союзу була в минулому році дещо обмежена з причини цих обставин, в яких ми зараз знаходимося. Усі мої зусилля були звернені в першій мірі в сторону помочі нашій державі. І хочу тут піднести, що в такій праці, як продаж бондів чи збіркова акція на Червоний Хрест або інщі воєнні цілі, Союзове членство в нашій шікаґовській окрузі являється на першому місці між іншими подібними орґанізаціями. Об таку ревну й щиру працю на користь воєнних зусиль Америки розбиваються всякі наклепи ворогів нашої орґанізації, які старались кинути сумніви та незгоду між Союзове членство. Цими наклепами вони нічого не осягнули, хіба що переконалися, що Союзове членство є патріотичне та що воно ніколи не відступить від тих демократичних принціпів, на яких наші предки збудували нашу державу, і на яких також і У. Н. Союз є збудований.

У минулому році Союзова молодь з моєї округи не проявила такої активної Союзової праці, яку вона вела в минулих роках. Та на це є і причина, бо багато молоді є у військових рядах та служать в обороні нашої держави. Зате старше членство виявило більше орґанізаційної праці і жертвенности, бо спромоглося на купно Союзового дому в Шікаґо, що є найкращим доказом немалих зусиль як відділових урядників так і заґалу членства.

Як головний урядник У. Н. Союзу я брав участь в Союзових святах, ювилеях та підприємствах, чи то як представник гол. уряду чи як рядовий член. Таку нагоду я використовував на те, щоб представляти У. Н. Союз таким, яким він являється у світлі своєї великої та корисної 50-літної діяльности.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО КОНТРОЛЬОРА С. КУРОПАСЯ.

Моя діяльність як головного контрольора У. Н. Союзу була в минулому році дуже обмежена. Обмежена тому, бо й все наше громадське життя в Америці, з приводу воєнних подій, мусіло відійти на другий плян, щоби на першому місци поставити воєнні зусилля Америки. Тому й у своїй діяльности в шікаґовській окрузі з нагоди віч, зборів і ріжних „драйвів", я все промовляв за те все чого треба Америці у війні, себто за купно бондів, за орґанізування наших жінок у відділи Американського Червоного Хреста і т. п.

Щоби уможливити цього рода працю, шікаґовські відділи У. Н. Союзу придбали в минулому році власний дім, яким треба було опікуватися, виплачувати і т. п. Це все я робив разом з іншими невтомними урядниками відділів У. Н. Союзу в Шікаґо. Маючи власний дім шікаґовські члени У. Н. Союзу уряджували в минулому році 8 підприємств для добра Америки і У. Н. Союзу.

Крім чисто Союзової роботи як урядник У. Н. Союзу і секретар корпорації Дому Відділів У. Н. Союзу, я ще інтересувався й іншими загально-українськими справами в нашому місті і писав про це до „Свободи".

В минулому році я був на святі 25-ліття 103. відділу У. Н. Союзу в Мілвокі, де виголосив ювилейну промову в неділю, 19. лютого. На просьбу урядників 346. відділу в Ґері, Індіяна, відвідав я цей відділ 25. січня. Крім цього був на ювилейному святі 259. і 379. відділів У. Н. Союзу, на першому з них як репрезентант головного уряду.

Розуміється, що як член головної контрольної комісії, я брав участь при провірці майна, діловодства і орґанізаційного життя У. Н. Союзу, що відбулися минулого року в місяцях лютім і серпні, звіт з яких був поміщений у відповідний час у „Свободі".

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО П. ДУДИ.

Високо Поважаний Пане Предсіднику, — Хвальний Уряде!

Як минулого, так і цього року, не можливо було мені розвинути праці для У. Н. Союзу на ширшу скалю, а це з причин мойого постійного заняття при воєнній індустрії.

Крім того, я стрічався з деякими труднощами в орґанізаційній роботі з причини одної заяви, яку я згідно з постановою засідання головного уряду минулого року, був обовязаний внести. Ці труднощі виникнули лише з причини невирозуміння кількох осіб, які старалися шкодити мені, а також У. Н. Союзові. Такий стан тривав кілька місяців, бо з часом мені вдалося поправити його до певної міри, а поправив його своєю активністю в громадськім життю моєї місцевости. З огляду на повище, звіт з моєї діяльности на полі розвитку У. Н. Союзу в Канаді, не є таким, якого я сподівався, або якого я бажав, лище зводиться до кількох речень, а це:

Дня 25-го січня 1942, на бажання відділу 460-го та на припоручення екзекутиви У. Н. С., я поїхав до Лондон, Онт., де я виголосив довший реферат про У. Н. Союз, про його працю, завдання та цілі. Поїздка до того відділу в справі посилення там орґанізаційної праці, не принесла бажаного успіху головно тому, бо в цьому відділі нема відповідної людини, яка моглаб і надаваласяб до ведення союзової роботи. Принаймні такої людини досі не підшукано.

8-го лютня я промовляв до більшого збору людей на святі-річниці отворення Українського Національного Дому в Віндзор, на якім Союз має морґедж. 2-го травня, я був присутний на зборах відділів У. Н. С. в Дітройт, на яких то зборах був також присутний гол. секретар п. Д. Галичин. 21-го червня, на припоручення екзекутиви, я їздив до 466-го відділу в Брентфорд, Онт., в справі полагодження непорозумінь у відділі, які то непорозуміння могли зпричинити цілковитий упадок відділу. Справу я полагодив і відділ не лише що вдержався, але ще й збільшився чисельно.

В липні відвідав я деяких членів в Ст. Кетерінс, Торолд і Ґримсбі. У час літнього сезону, відвідало мене поважне число членів, майже з усіх канадійських відділів, які приїзджали до Віндзор в пошукуванні за працею, на вакації тощо... Членам було цікаво побачитися з головним радним У. Н. Союзу на Канаду, а також побачити Союзову канцелярію, яку я, як представник У. Н. Союзу на Канаду, обовязаний вести.

Упродовж року я приєднав до У. Н. Союзу 11 членів.

З розмов з членами ріжних відділів і побуваючи особисто в деяких місцевостях, де находяться відділи У. Н. С., я завважив, що лише деякі відділи зростають, а знова деякі стоять на місци або й чисельно зменшуються. Чисельно зростають і підносяться лише ці відділи, які були відвідані бодай раз в рік орґанізатором п. В. Гірняком, чи то гол. секретарем п. Галичином, чи ким іншим, а стоять на місці, або й зменшуються всі ці відділи, до яких за весь час їх існування ніхто не навідався.

Упродовж року зорґанізовано в Канаді 3 нові відділи. Нових членів приєднано 288. Коли взяти під увагу, що около 60 членів було в протягу року суспендованих, а їх місце заповнено новими членами, то треба розуміти, що нових членів за рік придбано приблизно 350. Число досить гарне, але коли взяти під увагу теперішний час, час, що найкраще надається до орґанізування нових членів і відділів, бо кожний працює і добре заробляє, то повище число повинно бути далеко більшим. На мою думку, ця справа повинна бути розглянена на річному засіданні гол. уряду У. Н.

Союзу і повинні бути винесені відповідні рішення, які по переведенні в життя дали би бажаний вислід. Біжучий рік повинен бути відповідно використаний, бо страчена тепер нагода не вернеться, а шкода буде не пережалувана.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО С. СЛОБОДЯНА.

Поважані пані і панови головні урядники У. Н. Союзу!

Моє звідомлення цим разом буде коротке, а то з ріжних причин. Перше — це те, що у Філядельфії є два головні урядники, які діляться працею. Друге — я працюю зараз сім днів на тиждень, що забирає мені ввесь час.

Відділи У. Н. Союзу, як у Філядельфії так і в околиці, є зорганізовані в Окружнім Комітеті і їх урядники працюють щиро над добром і розвоєм У. Н. Союзу. Яко секретар Окружного Комітету скликав я кілька разів збори округи, на яких були присутні відділові урядники і делегати на минулу конвенцію. На цих зборах полагоджувано організаційні справи.

26. квітня на таких зборах був присутній головний касієр. Він пояснював ріжні Союзові справи, як рівнож представив фінансовий стан нашої організації.

Другі збори відбулися в Честер, Па., 22. березня, на яких був головний контрольор д-р Ґалан і я. Тут пояснено присутнім, чому є такі напади й неправдиві наклепи на нашу організацію. Одинокою причиною до цього є те, що вороги нашої організації бажають кинути кістку незгоди між наших членів, щоб у такий спосіб ослабити її, а то й знищити.

Відвідав я відділ 383 в Бриджпорт, Па., разом з п. Ґаланом. Тут пояснили ми зібраним, чому наші люди повинні належати до У. Н. Союзу і чому повинні вписувати свої діти.

Тому, що місцевий орґанізатор п. Кирилюк одержав заняття і дальше не міг виконувати праці орґанізатора, запрошено до Філядельфії орґанізатора п. А. Маланчука. Він, при помочі місцевих урядників, приєднав в члени У. Н. Союзу більше число людей. У часі його побуту в Філядельфії, скликувано кілька разів збори і відвідано такі відділи: 45, 62, 83, 105, 163, 268, 339, 324 і 395. На зборах було всюди більше число членів, які ставили ріжні запити орґанізаторові, а він давав все вдоволяючі і вичерпні відповіді. Коли тільки час мені дозволяв, я був присутній на зборах і старався помагати орґанізаторові.

Не занедбував я також молоді і коли лиш була нагода, я йшов між них і говорив до них в справах У. Н. Союзу. Був я на спортових змаганнях чотирьох дружин в Ню Йорку. У Філядельфії, як і по інших місцях, багато з нашої молоді відійшло до армії, та все таки в нас утримався „бескет бол тім", який змагається з іншими і відніс кілька побід. Організування молоді і дітей і задержання їх при У. Н. Союзі вимагає багато праці в теперішніх часах і на те потрібно звернути належну увагу.

Як у попередніх роках так і в минулім році я використовував кожну нагоду для праці в користь У. Н. Союзу.

Складаю щиру подяку пп. місцевим урядникам і всім тим, котрі помагали мені в цій моїй праці.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО І. РОМАНИШИНА.

My activities since the general meeting of last year were confined principally to work among the thirteen branches in the City of Newark, New Jersey and the promotion of good-will toward the Ukrainian National Association among the various communities in the three states of Pennsylvania, New Jersey and Connecticut.

Together with Supreme Advisor Antin Shumeyko a number of meetings of the secretaries and other officers of the local lodges in Newark, New Jersey were held during the first six months after our meeting at the national office. The principal thought of our meetings was to promote new members by setting up promotional methods and to hold a combined Ukrainian National Association affair. At first there was quite an enthusiastic response, but later because of the war situation making things more or less uncertain, interest died down. Finally these meetings were discontinued. However the net result was an increased interest in our Association.

During the year I traveled and spoke as a supreme officer of the Ukrainian National Association at the following places, Centralia, Pa.; Chester, Pa.; Ansonia, Conn.; Carteret, N. J.; Whippany, N. J.; Perth Amboy, N. J.; Oxford, N. J.; Great Meadows, N. J.; and Passaic, N. J. At these various gatherings I had an opportunity not only addressing various Ukrainian National Association members, but also many outsiders. I spoke with numerous local leaders. I have done what I have felt to be my duty as much as my time would permit.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО Т. ШПІКУЛИ.

Високоповажані головні урядники У. Н. Союзу.

Мій обовязок як головного радного У. Н. Союзу впродовж 1942 року я виконував згідно зо статутом, та відповідно до того, що я уважав найбільше корисним для добра і розвою орґанізації, в якій я маю честь бути головним урядником.

Я вже згадував у моїх попередніх звітах про істнування Окружного Комітету всіх відділів У. Н. Союзу в Шікаґо і околиці, та що від початку оснування того комітету ще від 1933 року аж до сьогодні я є його головою. Завданням того комітету було збирання фондів на будову чи купно дому для відділів У. Н. Союзу в Шікаґо. Ті мрії й бажання Союзовців упродовж довгих років, сталися тепер дійсністю, бо 29. березня 1942 року куплено дім і названо Громадський Дім, або Дім Відділів У. Н. Союзу, а американською мовою: UKRAINIAN AMERICAN CIVIC CENTER. При добрій співпраці Окружного Комітету всіх відділів У. Н. Союзу і заряду дому, а головно завдяки тим відділам, союзовцям і всім тим, що причинилися своїми добровільними жертвами, довг на домі, впродовж одного року, зменшився на $3,475.84. Дім куплено за $8,804.66, заплачено вже $3,475.84, а ще лишається довгу на Домі від. У. Н. Союзу $5,328.82. Повище згадані числа я подав на те, щоби показати вислід праці Союзової й української громади в Шікаґо.

24. червня 1942 року відбулося офіційне отворення Дому відділів У. Н. Союзу, при великому числі Союзовців і українських громадян. На цьому офіційному отворенні дому, представником від У. Н. Союзу був головний предс. п. М. Мурашко, який виголосив промову і передав привіт від гол. уряду У. Н. Союзу.

Заходом Окружного Комітету всіх відділів У. Н. Союзу в Шікаґо, відбувся Шестий День У. Н. Союзу, 1. серпня 1942 року. Цей День ріжнився від Днів попередніх років, головно в тім, що бракувало Союзової молоді, та спортових дружин, що попередніми роками пописувалися своїми змаганнями на Союзових Днях. Причина неприявности Союзових спортових дружин була та, що молодь, як відомо, знайшлася в рядах американської армії.

З доручення гол. предс. У. Н. Союзу п. М. Мурашка, я репрезентував У. Н. Союз на висвяченні нового українського греко-католицького єпископа Амврозія Сенишина. 25. жовтня 1942 року я взяв участь в параді, був на концерті і бенкеті, що відбувся в честь нового Владики. На бенкеті зложив я ґратуляції й привіт від гол. уряду У. Н. Союзу.

При кожній нагоді я старався про добро і розвій У. Н. Союзу.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО В. ДІДИКА.

Високоповажані Головні Урядники У. Н. Союзу:

У цьогорічнім звіті я не можу виказатись такою працею для У. Н. Союзу, яку головний урядник повинен виявляти в своїй місцевости. Причиною на те, є війна, а з нею получена моя щоденна робота у воєнній індустрії, що забирає мені весь можливий час, який колись можна було присвятити орґанізаційній акції.

10. січня 1942 р. відбув я збори відділових урядників на західній стороні міста Дітройту, в справі продажі воєнних державних бондів. При цій нагоді я також пояснював урядникам ріжні орґанізаційні справи У. Н. Союзу.

На домагання урядників і членів я скликав знова збори 25. січня 1942 р. в Гемтремк, Міш. На цих зборах я пояснив присутним членам, звідки походять ці ріжні напади на нашу орґанізацію, та яку ціль вони мають, зазначуючи при тім, що найкращою відповідю на ці напади має бути наша посилена праця для воєнних зусиль Америки. На зборах приступлено таки зараз до продажі воєнних бондів, та до реєстрації цих бондів, які члени вже закупили.

Як я вже згадав на початку звіту, то ізза браку часу я не міг зробити багато в справі приєднування нових членів.

ЗВІТ ГОЛОВНОЇ РАДНОЇ ГЕНОВЕФИ ЗЕПКО.

To Members of the Supreme Assembly of the Ukrainian National Association, Inc.

Reviewing my activities as a member of the Supreme Assembly of the Ukrainian National Association, Inc., I report first that our local youth branch, No. 180 of Akron, Ohio, showed sustained progress during the year of 1942. Membership increased and activity continued despite the loss of members to the Armed Forces and the necessary abolishment of social affairs.

I addressed the adult branch of Akron, Ohio, No. 295, on January 18, 1942, and assisted them in every possible manner during the entire year.

On February 14 I attended an organizational meeting in Cleveland, Ohio, called by Mr. Dmytro Szmagala and which Mr. Slobodian addressed.

I accepted the invitation of Branch No. 230 of Youngstown, Ohio, to attend the celebration of their 30th year of organization on February 15th where again Mr. Slobodian appeared as guest speaker.

Beginning with a series of meetings in Cleveland, Ohio, on April 24, the combined U.N.A. branches of Cleveland, Lakewood and Akron sponsored a very successful picnic at Cleveland, Ohio, on Labor Day. Proceeds of this affair were divided between the American Red Cross and other charities. I participated in these plans and in this activity both as a representative of Branch No. 180 and as a member of the Supreme Assembly.

I attended the Ukrainian Youth League Rally in Detroit, Michigan, and took part and interest in all similar youth affairs in my locality.

In reviewing the year of 1942 I find that my activities were somewhat curtailed. Realizing, however, the status of our country and the world at large, it is understandable why we as loyal, conscientious and devoted citizens of these United States diverted time and effort from our own activities to those essentially important and necessary for the successful prosecution of the war efforts, which we are convinced, shall bring us ultimate victory and everlasting peace.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО М. ДАВИСКИБИ.

Високоповажані пані і панови, головні урядники У. Н. Союзу:

По цілорічній праці для Батька Союзу, ми головні урядники У. Н. Союзу зїзджаємось раз в рік, щоб тут на річнім засіданню здати звіти зо своєї праці, а опісля спільно порадитись та уложити пляни для дальшої світлої будуччини нашої орґанізації.

Відїзджаючи з минулорічного засідання, ми всі бажали собі ще більшої праці та успіхів для Союзу в 1942 році. Та так не сталось, як ми думали. Бо вимоги війни ставали з кожним днем такі великі, що орґанізаційну працю треба було поставити на задній далекий плян, а взятись в першій мірі до такої роботи, яка є конечною для вигри війни. І ми таку роботу виконували. Багато членів У. Н. Союзу працює довгі години кожного дня, а навіть і в неділі, в ріжних воєнних заводах, виробляючи ті славні кораблі, тенки, та бомбовики, що в недовзі розторощать ворогів Америки. Знов інші члени знайшлися у великому числі при військовій службі. З цих то причин Союзова активність мусіла змаліти. Та інакше воно й не може бути. Бо оборона нашої держави, це тепер перша й найважніша справа для нас усіх.

Для Союзу я робив те, що було можливим. Насамперед я старався приєднувати нових членів. Далі я служив відді-

ловим урядникам чи членам, які вдавались до мене, відповідними порадами в Союзових справах. Я вів переписку майже зо всіма відділами моєї округи, та давав належні пояснення в цих справах, про які мене запитувано. Рівнож був я в тісному контакті зо Союзовим організатором п. А. Маланчуком.

26. травня 1942 р., в порозумінню з головною екзекутивою У. Н. Союзу і з відділовими урядниками стейту Род Айленд, були скликані стейтові Союзові збори до Вунсокет, Род Айленд. Я проводив цими зборами, а також виголосив промову про значіння згаданих зборів. Головний організаційний реферат виголосив головний секр. Д. Галичин. Він у довшій промові зясував працю кожного відділу, та виказав числами, які відділи збільшують членство, а які є в застою, або ще навіть тратять членів. Вкінці візвав усіх відділових урядників до праці над збільшенням своїх відділів. Рівнож на зборах був приявний організатор А. Маланчук, який на прикладах виказував наші організаційні хиби, та подавав способи для успішної організаційної праці. При кінці нарад усі відділові урядники заявили свою готовість співпрацювати з організатором для збільшення членства в своїх відділах.

У порозумінню з головною екзекутивою У. Н. Союзу, я старався скликати збори відділу 178 в Менчестер, Ню Гемпшір на день 20. вересня, та одначе ізза непорозумінь між відділовими урядниками, збори не відбулись.

При відділі 238 в Бостоні, в котрім я є секретарем, провадили ми кампанію за купном воєнних бондів, і кожний член нашого відділу набув бонди, а крім того кожний згодився, щоб набудуче відкладати постійно 10% від свого заробітку на купно бондів. За це наш відділ дістав нагороду-грамоту від секретаря скарбу з Вашингтону.

29. грудня 1942 р. від. 238 У. Н. Союзу устроїв величаве свято посвячення службового прапора і пропамятної таблиці. На святі були приявні представники стейту і міста Бостону, а також з армії і фльоти. На цім святі удекоровано матерей, котрих сини служать в армії. При цій нагоді я говорив про У. Н. Союз, що він, як добрий Батько, виховує добрих горожан для Америки.

За минулий рік я приєднав 15 нових членів до відділу 238. Згадаю ще, що в моїй окрузі був по відділах взірцевий спокій, і не було ніяких непорозумінь до полагоджування.

На тім кінчу свій звіт та складаю щиру подяку всім головним та відділовим урядникам за щиру співпрацю та довіря, яке вони до мене мали.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО Е. ЛЯХОВИЧА.

Хвальний Уряде:

Я прошу вибачення, що не міг прибути на наради вчора. Але мені ледви вдалось дістати відпустку на два дни.

Впродовж минулого року на нюйорському терені мені приходилось брати може дещо активнішу участь в Союзовій роботі ніж попередного року. А то тому, що українсько-американське громадське життя, подібно як і по інших місцевостях, також в Ню Йорку занидло і Союзовим відділам приходилось його зрушувати з мертвої точки. В цьому напрямку активну ролю відограв нюйорський Союзовий комітет, з котрим і я співпрацював. За почином того комітету, в котрий входять кільканадцять місцевих відділів — громадську роботу в Ню Йорку сяк-так налаштовано і вона зрушена з мертвої точки.

Крім того я працював в своїм 204 відділі, де я вже пятий рік є предсідником. Цей відділ, головно завдяки рухливости свого довголітного секретаря М. Близнака, за останній рік знов збільшився на близько 80 членів. Як мені відомо, зросли в членстві також інші Союзові відділи з Ню Йорку.

З припоручення головної канцелярії У. Н. С. я їздив на організаційні збори до 327 відділу в Гемстед, Л. Ай, як теж виголосив один реферат на організаційних союзових зборах в Ню Йорку, на яких був і гол. секр. п. Галичин. Тому, що нюйорський терен є близько осідку головної канцелярії, мені ніколи не приходилось полагоджувати організаційні справи в інших відділах, бо звичайно це виконував котрийсь із урядників головної екзекутиви.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО А. ШУМЕЙКА.

As supreme advisor to the U.N.A., I did all within my power to maintain and further the interests of our association.

We must bear in mind that the present wartime conditions have radically affected all of us; that these said conditions were imposed upon members of our branches. Many have been drafted; many are being subjected to the draft; many have, of necessity, been working seven days a week. Thus, it stands to reason that what may have been the enthusiastic interests, aims, and eventual results of our association during former years, could not possibly exist this year.

At this point I feel it only appropriate to commend the officers of the various Newark U.N.A. branches for their ambitious desires and attempts to help promote progressive movement in their local areas. The aforementioned statement can be upheld by the fact that these said officers readily appeared and took active part at several meetings called together by Mr. John Romanition and myself. Naturally, these meetings were possible only as long as war duty and war strain were not too burdensome on our officers' shoulders. It became apparent as time went on and as the United States became embedded deeper and deeper in this world conflict, that our secretaries and presidents could not devote as much of their time to our U.N.A. affairs as they had formerly. Thus, although our ambitions for U.N.A. activities, including drives for new members, fraternal get-togethers, and business meetings, were high, we found it necessary to dispense with these activities, not absolutely vital to the endurance of the U.N.A. until more propitious times.

Despite all other factors concerning natural U.N.A. life remaining null at this time, I did succeed in holding together Branch 423. I acted in the capacity of branch secretary and attended several meetings called together by the Greater New York Central Committee as a representative of this branch. At this point, I take some pride in reporting that no member has cancelled his policy; and that no member has become estranged from Branch 423 for any other reason.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО Д. ШМАГАЛИ.

Хвальний Уряде:

У початках 1942 року, вороги У. Н. Союзу почали ширити про У. Н. Союз ріжні неправдиві вісти, думаючи, що коли Америка ввійшла у війну, то тепер прийшов догідний час знищити нашу організацію. Щоб вияснити як слід членам джерело цих неправдивих вісток, я запросив на збори всіх відділів з Клівленду й околиці, головного касієра, п. Слободяна, користаючи з цеї нагоди, що п. Слободян мав бути на ювилею від. 230 У. Н. Союзу в Йонґставн, О., на 15. лютого. Такі збори відбулись в Клівленді 13. лютого і на них були заступлені урядники й члени всіх місцевих відділів, а також представники з відділів з Лорейн, Лейквуд, Акрон, О. Головний касієр вияснив належно всі справи й від того часу ми маємо повний спокій по відділах. На цих зборах, якими я проводив, була також присутна головна радна панна Геновефа Зепко, яка промовляла до зібраних членів у справі організування молоді до У. Н. Союзу.

На припоручення головного секретаря Д. Галичина, я полагодив у лютім справу непорозумінь у відділі 364, і знов у березні справу непорозумінь у відділі 251. В обох цих відділах я полагодив справи в користь членства, відділів та У. Н. Союзу. Докладне звідомлення про полагоду цих справ я вислав до головної канцелярії у відповіднім часі.

На припоручення головного предсідника М. Мурашка я зарядив збори від. 279 У. Н. Союзу в Зейнсвіл, О., на 15. березня. На цих зборах полагоджено ці непорозуміння, які досі були в відділі, та вибрано новий уряд.

На припоручення головного касієра Р. Слободяна, з 5. червня, я зібрав усі потрібні інформації в справі смерти пок. В. Косіцького, члена від. 291. Зокрема я провірив книги відділу 291 щодо плачення вкладок покійним Косіцьким.

Зараз по річнім засіданні головного уряду, а скликав 27. лютого збори всіх відділових урядників і на цих зборах подав короткий звіт з річних нарад головного уряду. Присутні урядники були вповні вдоволені з поданого мною висліду нарад. На цих зборах відділових урядників я піддав думку влаштування більшого Союзового підприємства, яке опісля відбулось на 6. червня. Чистий дохід з цього підприємства виносив $300, яку то суму розділено на Американський Червоний Хрест, Ю. С. О. та на закупно дарунків для американських вояків українського походження. Також закуплено 10 примірників Історії України М. Грушевського, та 10 книжок Богдан — Гетьман України для передання їх до американських бібліотек.

На припоручення головного секретаря Д. Галичина я скликав збори всіх місцевих і дооколичних відділів У. Н. Союзу на 15. серпня. На цих зборах був присутній та промовляв організатор У. Н. Союзу Д. Білецький, який зараз по зборах мав почати свою організаційну працю в Клівленді. Як мені відомо, то організатор Д. Білецький організував опісля нових членів по ріжних місцевостях стейту Огайо, та одначе в Клівленді був він тільки один тиждень. Обіцяв, що прибуде до Клівленду пізніше.

Отсе була моя Союзова праця в 1942 році. Я старався виконати як слід усі припоручення головної канцелярії У. Н. Союзу, та при кожній нагоді дбав про поширення доброго імени У. Н. Союзу.

ЗВІТ ГОЛОВНОЇ РАДНОЇ ЮЛІЇ БАВОЛЯК.

To the officers of the Ukrainian National Association.

My report will be short. I have not had any particular matter with the executive board, except for routine matters, however I had some activity in Branch 186. It was also difficult to obtain many new members because of conditions in our locality, but I have worked to retain the membership in our branch.

I also conducted other activities of importance to the cause of this branch, and to the advancement of the Ukrainian National Association generally.

ДИСКУСІЇ НАД ЗВІТАМИ.

По зложенні звітів усіми головними урядниками, переведено над цими звітами докладну дискусію, в якій забирали слово всі головні урядники.

І так у дискусії над цими звітами порушено такі справи: продаж реальностей; оцінка реальностей; правильне й постійне сплачування не тільки відсотків від морґеджів, але також самого капіталу, інвестованого в морґеджах; точне плачення міських податків; удїлювання нових морґеджів; „Свобода" й Юкрейніен Віклі; воєнні зусилля зі сторони У. Н. Союзу та його членів; захист для старців і сиріт; видавництва англійською мовою; Золотий ювилей У. Н. Союзу; податок відділів У. Н. Союзу зо стейту Пенсилвенії на відшкодування від безробіття; малі відділи У. Н. Союзу; спортова акція; реєстр членів, що служать при армії; виплати запомог з запомогового фонду; позички на членських грамотах.

По скінченні дискусії над усіми звітами, уділено опісля головним урядникам одноголосно вотум довіря; і так на внесення гол. контрольора д-ра А. Т. Кібзея, поперте гол. радним Т. Шпікулою, уділено вотум довіря для членів головного екзекутивного комітету; для членів головної контрольної комісії уділено вотум довіря на внесення гол. радного С. Слободяна, поперте гол. радним П. Дудою, а знов на внесення гол. котрольора Р. Смука, поперте гол. контрольором Д. Капітулою, уділено вотум довіря для головних радних.

РЕЗОЛЮЦІЇ ТА ДИРЕКТИВИ.

Вище згадані справи, що були порушені в дискусії над звітами головних урядників, представлено опісля в формі резолюцій, завваг, та директив для будучої праці головного екзекутивного комітету, а також у формі відозв до відділових урядників та всього членства в таких справах, як поміч военним зусиллям, оплати за Юкрейніен Віклі, сплата позичок на членських грамотах та орґанізування нових членів.

Военні Зусилля.

По зреферуванні цеї справи гол. секретарем Д. Галичином, головний уряд У. Н. Союзу, з нагоди свойого річного засідання, звертається до всього членства орґанізації з отсим закликом:

За дальшу і Постійну Допомогу Военним Зусиллям Америки.

З звідомлень з руху по відділах У. Н. Союзу, як і з життя наших громад, виходить, що всюди американсько-українське громадянство допомагає чим тільки може, щоби наш край виграв війну. З виказів наших відділів, чи наших громад, парохій і товариств, що появляються у нашій пресі, виразно виходить, що американські українці є в поважному числі в наших збройних силах, що многі з них уже віддали своє життя в обороні Америки, а многі зістали відзначені за хоробрість. Це наповняє усіх нас гордістю, бо таким чином даємо докази, що сповняємо гідно наші найважніші громадянські обовязки. Продажа Военних Бондів, чи збірки на допомогу таким гуманітарним американським установам як Американський Червоний Хрест, становили досі дуже важну частину у програмі діяльности американсько-українського орґанізованого життя. Те саме треба тепер не тільки продовжувати, але усе те мусимо ще збільшити до цеї міри, щоби воно було в нашому громадському життю на першому місці. До цього закликає головний уряд У. Н. Союзу все членство орґанізації, в надії, що так поступатиме й ціле наше американсько-українське громадянство. Бо тільки тоді, коли весь американський загал, а в ньому і ми, американські українці, дамо від себе все, чого вимагають від нас военні обставини, зможемо віднести над ворогами повну перемогу, яка принесе цілому світови справедливий і трівкий мир, а з ним і свобідне та незалежне життя теж і поневоленому українському народови.

Закупно военних бондів.

Справу купна военних бондів зреферував головний касієр Р. Слободян, зазначуючи, що зогляду на величезні военні вимоги, та маючи на увазі, що Друга Военна Позичка, яка буде розписана в квітні, виноситиме 13 біліонів долярів, наша орґанізація повинна взяти чинну участь в цій позичці та закупити военних бондів на більшу суму, яка, очевидно, відповідалаб теперішному станові готівки У. Н. Союзу.

На внесення гол. контрольора д-ра А. Т. Кібзея, поперте гол. радним М. Давискибою, ухвалено одноголосно закупити бондів Другої Военної Позички на суму $250,000.

Жертви на Червоний Хрест.

Маючи на увазі, що Американський Червоний Хрест веде саме тепер, у місяці березні, кампанію за збіркою гроша на Другий Военний Фонд Червоного Хреста, на внесення гол. контрольора д-ра В. Ґалана, поперте гол. контрольором Д. Капітулою, рішено одноголосно уділити на цей фонд А. Ч. Хреста $1,000, а на Канадійський Червоний Хрест $100.

Ухвалюючи повищі суми на поміч военним зусиллям нашої країни, головний уряд звертається при цій нагоді до зарядів усіх відділів У. Н. Союзу зо зазивом повести серед свойого членства широку кампанію в справі купна военних бондів та жертв на А. Ч. Х. й інші военні цілі в ще більших розмірах та ще на більші суми, як це досі було.

Телеґрами до президента Злучених Держав і до секретаря стейту.

Цю справу реферує гол. секретар Д. Галичин. Зазначує, що в теперішній военний час, наш перший і головний обовязок є, робити те все, що може причинитись до вигри війни. І ми це робимо, бо праця в користь военних зусиль є в нас на першому місці. Власне про цю працю ми повинні донести нашому президентові, висилаючи йому привіт. Та при цій нагоді ми повинні згадати ще й про іншу справу. Фактом є, що Америка, яка по першій світовій війні була довший час за ізоляцію і не хотіла мішатись до европейських справ, тепер інакше глядить на цю справу. Вона тепер у війні якраз тому, щоб вигравши цю війну, завести опісля в Европі, та взагалі в світі, такий справедливий лад і порядок, який був би запорукою будучого тривалого мира. Щоб помогти американському урядові завести цей справедливий лад, то американські горожани, що походять з ріжних европейських народів, інформують відповідно уряд про ці ріжні спірні питання, які тепер виринають. От наприклад, поляки й росіяни ведуть тепер між собою спір за те, хто з них має панувати над західно українськими землями. І одні й другі зголошують перед нашим урядом свої притенсії до українських земель. І то зголошують їх не тільки меморіялами та ріжними видавництвами, але навіть в конґресі, де недавно двох конґресменів з польского походження домагались від нашого уряду, щоб він не допустив до того, щоб західні українські землі дісталось до Росії, бо, як твердили вони, ці землі мають належати до Польщі.

Очевидно, український нарід, що знаходиться тепер під націстичною окупацією, не може самий висказатись свобідно в справі, що його найбільше торкає, а тому власне на нас, що походимо з українського народу, спочиває цей обовязок боронити ці права українського народу, які є застережені для всіх народів Атлянтійським Чартером і Чотирма Свободами.

На внесення гол. контрольора д-ра В. Ґалана, поперте гол. контрольором Д. Капітулою, ухвалено одноголосно вислати до президента Фреклина Д. Рузвелта телеґраму такого змісту:

To: The President of the United States
Washington, D. C.
Dear Mr. President:

The Supreme Assembly of the Ukrainian National Association — a fraternal order founded in 1894—having convened during the past week in annual meeting at the association's home office in Jersey City, N. J., and having heard the reports of its officers, takes pleasure in informing you that the entire nation-wide membership of the association are exerting their utmost to advance our country's war effort, in the firm belief that under your inspired leadership the cause and arms of our Nation and Allies will prove victorious over the Axis powers, and thereby put an end to that brutal philosophy of abysmal hate, racial discrimination, religious persecution, economic and social exploitation, and human enslavement and oppression,—the cause of wars and the bane of civilization.

All of us, Americans of Ukrainian extraction, members of the Ukrainian National Association, are imbued with the ardent hope that when final victory is ours and the Four Freedoms as well as the Atlantic Charter principles become the basis for post-war settlement, the national plight of the over forty million Ukrainian people in their native land Ukraine, their centuries-old struggle for freedom, and especially their present valiant fight against the Nazi invaders, will not be overlooked, but that they will be given an equal opportunity with other oppressed nations to become masters of their own soil and rulers of their own state, founded upon the democratic principles which are so traditional to the Ukrainians.

У перекладі на українську мову:

Президент Злучених Держав.

ПАНЕ ПРЕЗИДЕНТЕ!

Головний уряд Українського Народного Союзу, запомогової орґанізації, основаної в 1894 році, зійшовшись минулого тижня на річні наради в осідку орґанізації в Джерзі Сити, Ню Джерзі, та вислухавши звітів головних урядників, має честь поділитись з Вами радісною вісткою, що все членство орґанізації, розкинене по цілому краю, докладає усіх своїх зусиль, щоби збільшити военні змагання краю у тій твердій вірі, що під Вашим повним запалу проводом наша справа як і наша зброя та зброя наших Союзників вийдуть переможцями над силами Осі, та що тим самим буде положений кінець варварській фільософії бездонної ненависти, расової дискримінації, релігійного переслідування, економічної й соціяльної експльоатації та людського поневолення і гноблення, що є причинами вибуху воєн і заглади цивілізації.

Всі ми, члени Українського Народного Союзу, що є американцями українського роду, є переняті сильною надією, що як тільки остаточно переможемо, а Чотири Свободи і Атлянтійський Чартер стануть основами для розвязки повоенних проблем, то національні змагання понад сорок міліонів українських людей в їх рідній Україні, їхня вікова боротьба за свободу, а зокрема їхня теперішня геройська боротьба з націстівськими наїздниками, не будуть переочені, та що українському народови буде дана нагода нарівні з іншими поневоленими народами стати господарем на своїй землі та правити своєю власною державою, основаною на демократичних принципах, питомих українцям.

Знова на внесення гол. радного Т. Шпікули, поперте гол. радним М. Давискибою, рішено також одноголосно вислати до секретаря стейту, Кордела Гола таку телеґраму:

To: The Honorable Cordell Hull
Secretary of State
Washington, D. C.
Sir:

Relying upon the principles of the Atlantic Charter, that no territorial changes be made that do not accord with the freely expressed wishes of the people concerned, that the right of all peoples to choose the form of government under which they live be respected, and that the sovereign rights and self-government be restored to those who have been forcibly deprived of them; and

Taking cognizance of the fact that at present there exists a serious divergence of views between the Soviet Government and the Polish Government-in-exile concerning the post-war settlement of Western Ukrainian territories—before the war under Poland, after the Polish collapse under Soviet rule, and now under Nazi occupation; We Americans of Ukrainian descent, members of the Supreme Assembly of the Ukrainian National Association—a fraternal benefit order founded in 1894 and composed of 469 lodges throughout the country—convened in annual meeting at the association's headquarters in Jersey City, N. J., do earnestly petition you, Sir, to recommend that, for the purpose of alleviating the tension in eastern Europe and promoting world-wide peace and security, especially at the peace conferences, an earnest effort be made at the close of this war and the Victory of the United Nations over the Axis powers, to apply the above-cited principles of the Atlantic Charter to the Western Ukrainian situation, by means of holding a plebiscite in Western Ukraine, for the purpose of determining the freely-expressed wishes of the 7,500,000 Ukrainian population therein on the question whether they would prefer Soviet or Polish rule, or whether they would prefer to reassert their freedom-loving traditions and by invoking the Act of the Union of Ukraine of January 22, 1919, proceed as then, 24 years ago, to unite themselves with their fellow kinsmen of Eastern Ukraine and establish, within Ukrainian ethnographic boundaries and embodying the entire 40 million Ukrainian people, a free and independent sovereign Ukrainian national state, founded on the traditionally Ukrainian democratic principles, and living in peace, security, and close economic collaboration with the neighboring states.

Our petition, Sir, is inspired by the realization that only in these United States of America is it possible to speak openly, freely and truthfully about such matters as the plight, as well as the national cause, of the long oppressed and suffering Ukrainian people in their native and wartorn land Ukraine, who today have made a common cause with their former occupants and together with them are conducting a valiant fight against the Nazis and their satelites, the common enemies of us all.

(Продовження на стор. 3-тій „Свободи").